

**Ghid metodologic privind studiul limbii române ca limbă
nematernă în școlile și secțiile cu predare în limbile
minorităților naționale
clasa a IX-a**

Autori:
Butuc-Mayer Veronica
Hercuț Otilia
Oanea Oana-Larisa

Experți validare:

Galeș Iuliana
Alt Adina

„Competență și eficiență în predarea limbii române copiilor și elevilor aparținând minorităților naționale din România” - Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Cuprins

Introducere	3
Capitolul 1. Considerații pe marginea noii programe școlare	6
Capitolul 2. Sugestii metodologice pentru proiectarea didactică	11
Capitolul 3. Sugestii metodologice de activități didactice.....	23
Capitolul 4. Evaluarea	50
Bibliografie	84
Anexe.....	85

**COMPETENȚĂ
ȘI EFICIENȚĂ**

„Competență și eficiență în predarea limbii române copiilor și elevilor aparținând minorităților naționale din România” - Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Introducere

În epoca post-post-modernă, orice factor decizional al procesului instructiv-educativ consideră adaptarea, modernizarea, actualizarea sau, în formulările mult uzitate deja, upgradarea și updatarea, drept condiții *sine qua non* în realizarea unei educații contemporane eficiente. În învățământul european, se abordează tot mai mult problematica formării competențelor la elevi, acțiunea de formare fiind direct legată de procesul instructiv-educativ, a cărui implementare adecvată conduce la obținerea finalităților educaționale, precum și la dezvoltarea de aptitudini și talente. Activitatea profesorului de limba și literatura română combină în procesul instructiv-educativ atât factorul rațional, cât și pe cel afectiv, pe lângă achizițiile din programa școlară, ghiduri, manuale și auxiliare, elevul fiind ajutat să-și formeze comportamente noi, adecvate pentru manifestarea creativității, a spontaneității, a inițiativei și complexității personalității sale, pentru a se putea adapta și pentru a deveni chiar un reper al comunității căreia îi aparține.

Elementul definitoriu al *Programei școlare pentru disciplina Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară, Clasa a IX-a* este noutatea ei absolută, fiind pentru prima dată când se realizează o programă diferențiată față de cea pentru vorbitori nativi de limba română, la acest nivel liceal. Așadar, ea a fost elaborată „în spiritul politicilor lingvistice europene, și este profund marcată de principiile care se respectă, la această oră, în didactica limbilor, în general”. Elementele introduse sunt, în primul rând, la nivelul domeniilor de conținut, al temelor noi propuse. Noutatea consistentă este însă generată de „introducerea competenței de mediere în context plurilingv și pluricultural, având în vedere situația specifică de predarea RLNM”¹, referindu-se așadar la performanțele lingvistice la care trebuie să ajungă un vorbitor nonnativ. Competențele de comunicare în limba română sunt corelate cu *The European*

¹ Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară, Clasa a IX-a, p. 4

Language Portfolio (Portofoliul european al limbilor) și Programa pentru gimnaziu. Ea a fost concepută ca o continuare firească a programei de specialitate destinată elevilor aparținând minorității maghiare, având în vedere scalele cu descriptorii specifici nivelului de competență B1+ și, parțial, nivelului B2, la care, teoretic, ar trebui să se situeze elevii din școli și secții cu predare în limbile minorităților naționale la începutul ciclului liceal, ținând cont de numărul de ore parcurs până la sfârșitul clasei a VIII-a.

Această programă se integrează, de asemenea, viziunii de ansamblu a procesului educațional. În deplină concordanță cu evoluția contextului comunicațional, de la mediul școlar, la cel extrașcolar și, apoi, la cel profesional, propusă de *Profilul de formare al absolventului* la finalul ciclului inferior al liceului, și această programă vizează asigurarea șanselor egale pentru integrarea pe piața muncii.

Prezenta lucrare face parte din seria celor șase ghiduri metodologice elaborate în cadrul proiectului „Competență și eficiență în predarea limbii române copiilor și elevilor aparținând minorităților naționale din România”, care a fost implementat în perioada 2022-2023 de Ministerul Educației, în parteneriat cu Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Centrul de Formare Continuă în Limba Maghiară Oradea (CFCLM), Casa Corpului Didactic „Apáczai Csere János” Harghita (CCDHR).

Ghidul metodologic își propune căutarea unor soluții prin metode și tehnici didactice pentru a oferi un sprijin profesorului de limba și literatura română din școlile cu predare în limbile minorităților naționale. Strategiile necesare a fi abordate în acest sens trebuie să aibă în vedere societatea actuală, să se muleze pe nevoile adolescentului de astăzi, a preocupărilor sale, iar metodele utilizate să îl câștige nu numai pentru actul didactic, ci și pentru ceea ce trebuie să înțeleagă el că îi este de folos.

Astfel, abordarea din acest ghid metodologic vine ca un instrument ce poate ajuta, în primul rând, profesorul, să înțeleagă și să sprijine actorul principal de pe scena educației, elevul. Lucrarea

„Competență și eficiență în predarea limbii române copiilor și elevilor aparținând minorităților naționale din România” - Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

de față aduce, însă, un răspuns și la realele întrebări ale comunităților bilingve privind remedierea problemei eșecului școlar al elevului vorbitor de limbă română nematernă și inserția lui în cultura națională, oferind așadar, o manieră prin care poate fi depășită bariera lingvistică întâmpinată de cititorul nespecializat, într-o altă limbă decât cea maternă.

**COMPETENȚĂ
ȘI EFICIENȚĂ**

„Competență și eficiență în predarea limbii române copiilor și elevilor aparținând minorităților naționale din România” - Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Capitolul 1. Considerații pe marginea noii programe școlare

Unul dintre rolurile acestui ghid este acela de a oferi sugestii pentru aplicarea noii programe, astfel încât să se continue realizarea unui echilibru optim între perspectiva rațional-funcțională a studierii limbii și componenta estetică și culturală, aparținând literaturii ca artă a cuvântului. Aplicarea la clasă a programei ar trebui să aibă ca reper modelul socio-cultural contemporan cu scopul de a apela concomitent la rațiunea, dar și la afectivitatea, sensibilitatea elevului pentru dezvoltarea lui complexă.

Ghidul pentru clasa a IX-a are menirea de a susține profesorul de limba și literatura română în procesul instructiv-educativ, în crearea competențelor generale și specifice propuse de programa școlară. Acesta, în condițiile noutății programei, este confruntat cu provocarea de a ține în echilibru cele două componente menționate pentru a ajuta elevul în dezvoltarea sa corectă, complexă și armonioasă. Paradigma postmodernității, vizează deopotrivă perspectivele istorice, estetice și de analiză culturală, dar, mai ales, pe cele practice, prin care se redefineste relația dintre persoană și universul exterior.

La nivelul gramaticii funcționale a limbii române, în noua programă, conceptele de gramatică nu reprezintă neapărat noțiuni-ancoră, dar, în funcție de nivelul lingvistic al clasei la care predă, profesorul va relua cu scop de aprofundare elementele gramaticale din programa de gimnaziu. Se insistă asupra elementelor specifice ale însușirii limbii române ca limbă nematernă care, din cauza absenței lor din structura limbii materne, prezintă dificultăți de achiziție și de fixare. Un profesor de limba română este zilnic confruntat cu aceste aspecte, în special cu subdomeniile cu cele mai mari posibilități de utilizare greșită sau inadecvată a limbii. Astfel de aspecte ar fi (în funcție de limba maternă): acordul substantiv-adjectiv, acordul subiect-predicat, recunoașterea genurilor, folosirea formelor neaccentuate ale pronumelui personal, prepoziția, cazul etc.

„Competență și eficiență în predarea limbii române copiilor și elevilor aparținând minorităților naționale din România” - Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Elementele de construcție a comunicării propuse de *Programă*, structurile gramaticale de mai mare dificultate, dar necesare pentru realizarea unor funcții comunicative, nu trebuie tratate izolat, ci vor fi abordate integrat și contextualizat. Elementele de gramatică se vor doza progresiv, conform dificultății lor și nevoilor impuse de aria tematică de comunicare, fără a se urmări epuizarea tuturor realizărilor lingvistice ale categoriilor gramaticale enumerate în programă.

Noua *Programă* se adresează unei generații de elevi care au studiat limba română după un nou curriculum începând cu clasa pregătitoare.

Un profesor de limba română, care predă pentru prima dată conform acestei noi programe, trebuie să dovedească faptul că se caracterizează prin adaptabilitate, prin capacitatea de a răspunde imperativelor educației actuale. El trebuie, în primul rând, să se delimiteze de reflexul armonizării acesteia cu programa de clasa a IX-a de limbă română pentru vorbitori nativi. La o lectură comparativă a celor două *Programe*, se observă că diferențele majore cu care trebuie să opereze sunt la mai multe niveluri: al perspectivei didactice, al abordării, al conținutului și al competențelor generale, al numărului acestor competențe și, mai apoi, al competențelor specifice, al sarcinilor de învățare.

La nivelul competențelor generale, trebuie remarcată nu numai formularea diferită a acestora, ci, mai ales, principiul general al abordării, al predării limbii române ca limbă maternă. Încă din *Nota de prezentare*, remarcăm acordarea unui spațiu semnificativ competenței de interacțiune orală și scrisă, dar, mai ales, introducerea competenței de mediere în context plurilingv și pluricultural. Fiind, deci, mai mult decât o abordare comunicativ-funcțională, profesorul trebuie să pună accentul și pe abordarea acțională, să îi faciliteze elevului îndeplinirea sarcinilor ce țin de rolul lui (curent sau viitor) activ în societate. Elevul trebuie ajutat pentru a acționa în domenii specifice, în circumstanțe particulare. Predarea limbii române este văzută, așadar, ca un instrument al tranziției elevului de la contextul școlar, la cel extrașcolar și, apoi, la cel profesional. Demersul didactic ar trebui să stimuleze dialogul proactiv prin conștientizarea impactului asupra celorlalți.

„Competență și eficiență în predarea limbii române copiilor și elevilor aparținând minorităților naționale din România” - Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Pentru exemplificarea acestui principiu al noii *Programe*, selectăm dintre competențele specifice: 1.1. Înțelegerea globală a mesajului oral sau scris, formulat într-un limbaj standard, pe teme familiare; 3.1. Participarea la interacțiuni orale, în situații cotidiene de viață sau pornind de la textele citite; 3.2 . Participarea la interacțiuni scrise, în situații cotidiene de viață sau pornind de la textele citite; 4.1. Facilitarea înțelegerii mesajului global și a unor informații cu caracter general, legate de situații concrete de viață sau desprinse din textele citite/audiate, prin realizarea unor prezentări orale/scrise. La o simplă, dar atentă lectură, se poate observa insistența asupra unui demers didactic care să apropie elevul de cotidian.

În primul rând, numărul competențelor generale este schimbat. Apoi, competențele generale nu mai sunt legate de folosirea modalităților de analiză tematică, structurală și stilistică în receptarea textelor (conform *Programei* pentru vorbitori nativi), ci de receptarea textelor în diferite situații de comunicare (competența generală 1 din noua *Programă*). La fel, competența generală 1, de utilizare corectă și adecvată a limbii române în receptarea și în producerea mesajelor, din vechea *Programă*, este defalcată în noua *Programă*, în cele două competențe: competența de receptare (1) și competența de producere a unui mesaj oral/scrise (2) în diferite situații de comunicare. Competența de argumentare este reformulată și adaptată nivelului lingvistic al vorbitorilor non-nativi, devenind competență de interacțiune orală și scrisă.

De asemenea, se observă că, în *Programa* pentru vorbitori nativi, nu se mai regăsește o competență care să vizeze explicit exprimarea identității lingvistice și culturale, ci ea se propune a fi infuzată între activitățile didactice din fiecare domeniu de conținut, în vederea dezvoltării interesului pentru comunicarea interculturală. În *Programa pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară*, competenței de mediere în context plurilingv și pluricultural i se alocă un spațiu și un interes generos.

Elementele de noutate, de care nu se poate face abstracție, sunt și la nivelul domeniilor de conținut, al temelor propuse. Numărul temelor s-a păstrat, dar distribuția și definirea lor sunt

„Competență și eficiență în predarea limbii române copiilor și elevilor aparținând minorităților naționale din România” - Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

diferite. În funcție de specificul și nivelul clasei, profesorul poate alege din *Programa pentru vorbitori nativi* patru teme obligatorii dintre cele opt propuse și una facultativă. În *Programa pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară*, profesorului i se oferă trei teme obligatorii pentru filiera tehnologică, iar pentru filiera teoretică, pe lângă cele trei obligatorii, mai alege una dintre cele trei facultative pentru TC, respectiv două dintre cele facultative pentru CD (*Călătoriile, Școala și educația, Protejarea mediului*). Dacă teme legate de adolescență, școală, călătorie se regăsesc în ambele programe, temele *Stil de viață sănătos, Tehnologiile în viața noastră* sau *Protejarea mediului* se regăsesc numai în *Programa pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară*, în perfectă concordanță cu principiul amintit, cel al tranziției elevului de la contextul școlar la cel extrașcolar și, apoi, la cel profesional.

Încă de la primii pași de proiectare didactică, de la planificarea calendaristică, se recomandă o atentă armonizare a elementelor de comunicare, de gramatică funcțională, cu puținele elemente de teorie literară în funcție de organizarea pe teme, în vederea realizării optime a competențelor.

Alegerea materialelor audio-video, a textelor-suport este condiționată, astfel, de nivelul de bilingvism al clasei, de principiul accesibilității, al atractivității, dar, mai ales, de modul în care se regăsesc și se împletesc, în cadrul lor, atât temele din noua *Programă*, cât și elementele de comunicare. Acest principiu a stat la baza planificării materiei propuse în capitolul următor al lucrării de față.

Spre exemplu, în cadrul temei obligatorii, *Stil de viață sănătos*, pentru realizarea competențelor 2.1, 2.2, 2.4 de producere de text oral, am propus materialul video-suport: *Stil de viață sănătos, Alimentație-Mișcare-Odihnă* (audio-video). Acesta se pretează atât la nivel tematic, dar și pentru activități de învățare, precum: descrierea experiențelor, a unor afecțiuni medicale, a unor stări fizice, a oferi și a solicita informații de ordin personal; a oferi și a solicita informații despre prețuri, alimente etc. Toate acestea se armonizează optim cu funcțiile comunicative propuse în această unitate de învățare, cu elementele de vocabular precum cele referitoare la părțile corpului

„Competență și eficiență în predarea limbii române copiilor și elevilor aparținând minorităților naționale din România” - Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

și organele interne, la probleme de sănătate și tratamente/acte medicale, la investigații medicale, la intervenții de urgență/prim-ajutor; la tipuri de alimente, feluri de mâncare, la condimente, la alimentație sănătoasă și chiar la cantități, ambalaje. În mod firesc, pentru a susține logica și coerența demersului didactic, ele sunt susținute de elementele de construcție a comunicării. Substantivul în cazul vocativ sau verbul la modul imperativ, respectiv, condițional-optativ sunt combinate, în planificarea propusă, cu funcții comunicative, precum: a cere și a oferi un sfat/o sugestie; a face urări cu o anumită ocazie.

Un alt exemplu este cu referire la tema de mare interes pentru elevi, *Tehnologiile în viața noastră*. În aprofundarea competențelor 1.1, 1.2, s-a propus materialul video-suport: *Lumea în 2050*, material documentar care a fost considerat adecvat activităților de învățare de înțelegere a ideilor, de identificare a ariilor lexicale, dar și pentru consolidarea elementelor de vocabular specifice, precum: gadgeturi, mijloace de comunicare, internet, rețele de socializare, mass-media etc. De asemenea, elementele de comunicare, precum verbul la conjunctiv, cel la moduri nepersonale (gerunziu, supin), formele verbale la diateza pasivă, propuse de *Programă* și selectate pentru a fi actualizate, pot fi folosite în producerea textelor, precum instrucțiuni de folosire a unor gadgeturi, pentru funcția de comunicare, de a solicita și a oferi informații.

Capitolul următor vine, așadar, în urma unui proces îndelungat de selectare atentă și de organizare a resurselor bibliografice adecvate, să ofere sugestii metodologice, atât pentru proiectarea didactică, cât și pentru distribuirea elementelor de comunicare, în funcție de temele programei.

„Competență și eficiență în predarea limbii române copiilor și elevilor aparținând minorităților naționale din România” - Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Capitolul 2. Sugestii metodologice pentru proiectarea didactică

Una dintre provocările majore ale unui cadru didactic aflat în fața unei programe școlare noi este aceea de a realiza proiectarea didactică, de a distribui adecvat temele propuse, de a doza corespunzător numărul textelor, al materialelor și resurselor online și de a le corela armonios cu elementele de comunicare în urmărirea competențelor generale și a celor specifice.

Proiectarea demersului didactic presupune mai multe etape. Sunt imperios necesare documente precum O.M.E. privind structura anului școlar, cele curriculare care clarifică numărul de ore repartizate, în funcție de profil, pentru trunchiul-comun și pentru curriculum diferențiat. Prima etapă este aceea a lecturării atente a programelor școlare în vigoare, corespunzătoare atât clasei respective, cât și ciclului gimnazial. Apoi, pasul imediat următor susținerii testului inițial, cu rol de prognoză, de stabilire a nivelului lingvistic, este acela al planificării calendaristice.

Oferim, așadar, un model de planificare calendaristică a unor teme din programă, model în care s-a urmărit nu numai integrarea competențelor propuse de programă, ci și distribuirea firească, integrată a elementelor de comunicare. Astfel, se recomandă ca elementele de gramatică să se dozeze progresiv, conform dificultății lor, conform nevoilor impuse de aria tematică/unitatea de învățare, dar, mai ales, în funcție de nivelul lingvistic real al colectivului de elevi. Nu se recomandă a se urmări epuizarea tuturor realizărilor lingvistice ale categoriilor gramaticale enumerate în programă, tratarea lor exhaustivă, ci, mai ales, insistența asupra însușirii temeinice, solide a acestora. Principiul-cheie al inserării lor este cel subliniat în fiecare capitol al acestui *Ghid*: predarea limbii române ca un instrument al tranziției elevului de la contextul școlar, la cel extrașcolar și, apoi, la cel profesional.

„Competență și eficiență în predarea limbii române copiilor și elevilor aparținând minorităților naționale din România” - Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

PLANIFICARE CALENDARISTICĂ

Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. ore	Săptămâna	Observații
Elemente introductive	În elaborarea planului de recapitulare și în realizarea testului inițial, vezi <i>Programa de Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară</i> pentru ciclul gimnazial (2017)	- Prezentarea programei școlare - Prezentarea bibliografiei - Recapitulare pentru testul de evaluare inițială - Test de evaluare inițială	4	S1	
Stil de viață sănătos	1.1. Înțelegerea globală a mesajului oral sau scris, formulat într-un limbaj standard, pe teme familiare	Video-suport: <i>Stil de viață sănătos, Alimentație - Mișcare - Odihnă</i> (material audio-video): https://www.youtube.com/watch?v=133-4p-22UI/ - descrierea orală a unor activități, obiceiuri/rutina cotidiană individuală/a familiei (descrierea programului de alimentație a unor obiceiuri culinare sănătoase/nesănătoase; prezentarea programului de odihnă și relaxare; prezentarea programului sportiv, de mișcare individual); - susținerea unei prezentări simple (sugestii și modalități de a avea un stil de viață sănătos). Text-suport: <i>Sănătate mentală</i>: https://youtu.be/pJSnNLDGYW0 - reclama (audio; audio-video; scrisă); analiza reclamei și identificarea unor tehnici de persuasiune specifice; - postări pe rețele de socializare, comentarii online, anunțuri; - texte multimodale: realizarea unui afiș despre un eveniment sportiv/a unui scurt film despre o personalitate/a unei reclame pentru un restaurant.	2	S2	
	1.2. Identificarea informațiilor de detaliu dintr-un mesaj oral sau scris 1.3. Sesizarea atitudinii și a opiniei vorbitorului față de mesajul oral sau scris		4	S2-S3	

„Competență și eficiență în predarea limbii române copiilor și elevilor aparținând minorităților naționale din România” - Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

	2.1. Susținerea unui monolog: descrierea experiențelor, oferirea de informații, argumentarea unui punct de vedere, pe o temă familiară 2.2. Susținerea unui discurs public: anunțul și expunerea adresate unui auditoriu 2.4. Utilizarea strategiilor de producere orală și scrisă 3.2. Participarea la interacțiuni scrise, în situații cotidiene de viață sau pornind de la textele citite 3.3. Utilizarea strategiilor de interacțiune orală și scrisă 4.1. Facilitarea înțelegerii mesajului global și a unor informații cu caracter general, legate de situații concrete de viață sau desprinse din textele	Video-suport: <i>Sfaturi pentru o viață sănătoasă</i> (material audio-video): https://www.youtube.com/watch?v=qGILX1aWSfM - identificarea informațiilor de ansamblu (reportaje/interviuri/statistici/texte informative/multimodale despre stilul de viață sănătos/nesănătos, despre diferite probleme sau afecțiuni medicale, despre sport și sportivi, despre rolul alimentației); - descrierea experiențelor (prezentarea unor probleme medicale/a unor stări fizice); - descrierea sportului/sportivului preferat/a unei competiții sportive; - descrierea unei experiențe culinare. Text-suport: <i>Viața dincolo de constrângerile bolii</i> - Liliana Corobca, <i>Buburuza</i>: https://www.elefant.ro/buburuza_37bcddc7-6a50-4b1a-94d5-bfac100d0340 - redactarea unor mesaje cu folosirea formulelor convenționale: de felicitare/de mulțumire/de apreciere/de încurajare sau a unor urări de sănătate etc. Video-suport: <i>Paul Olteanu, Cum funcționează creierul?</i> (material audio-video): https://youtu.be/p8aPAk-F838 - identificarea unor informații absolut necesare (în articole, note, mesaje, anunțuri, reclame, broșuri, ghiduri, pliante pe tema stilului de viață sănătos/a sportului/a problemelor medicale/a alimentației); - mediere comunicatională (reproducerea orală a conținutului unui text nonliterar pe tema stilului de viață sănătos/a unei emisiuni TV pe tema alimentației sănătoase etc.); - solicitarea și preluarea cuvântului: intervenția într-o discuție pe teme familiare, utilizând expresii adecvate contextului pentru a prelua cuvântul. Text-suport: <i>Alimentația de altădată</i> - Marin Preda, <i>Moromeții</i> (volumul I, scena cinei din incipit)	4 4 4 6	S3-S4 S4-S5 S5-S6 S6-S7	
--	--	--	-------------------------------------	---	--

	citite/audiate, prin realizarea unor prezentări orale/scrise 4.2. Prezentarea, în scris sau oral, a unor informații esențiale, explicite sau implicite, identificate într-un text oral sau scris, transpunând informațiile dintr-un tip de comunicare în altul 4.3. Formularea, în scris sau oral, a unui răspuns personal și/sau critic față de texte literare și nonliterare în scopul comparării cu punctele de vedere ale colegilor și a revizuirii propriului răspuns 4.5. Interpretarea unor texte literare/nonliterare sau a unor materiale audiovideo sugestive cu scopul sublinierii aspectelor identitare (apartenența la o anumită clasă de vârstă/regiune/etnie/cultură etc.);	- prezentarea modului în care își petrec timpul liber oamenii în comunitatea de proveniență, prin raportare la specificul geografic/climateric/social/cultural/sportiv specific zonei); - exprimarea sensului unui termen, prin substituirea cu un altul, care are sens asemănător; - oferirea accesului la informații esențiale prin trecerea de la un tip de comunicare la altul (scris-oral; oral-scris; prezentarea și informațiilor identificate în textul scris în cadrul unui monolog oral în fața clasei); - facilitarea cooperării/a lucrului în echipă în vederea realizării schimbului cultural. FUNCȚII COMUNICATIVE: - a descrie diverse experiențe cotidiene; - a solicita/oferi informații despre diverse evenimente; - a exprima o dorință/necesitate; a exprima preferințe; a exprima intenția; - a solicita și a oferi informații generale; - a oferi și a solicita informații de ordin personal; - a oferi și a solicita informații despre prețuri, alimente etc.; - a descrie persoane, locuri, evenimente; - a exprima și a solicita o opinie; a exprima motive; - a trage concluzii; - a exprima puncte de vedere personale; - a face prezentări; a face urări cu o anumită ocazie; - a exprima condiționări; - a cere și a oferi un sfat/o sugestie; - a folosi stilul formal/informal. VOCABULAR/SFERE LEXICALE: - părțile corpului și organele interne; - probleme de sănătate și tratamente/acte medicale; investigații medicale; intervenții de urgență/prim-ajutor;	4	S8	
--	--	---	---	----	--

		- tipuri de alimente, feluri de mâncare; condimente; alimentație sănătoasă; cantități, ambalaje; - sport (persoane, obiecte și locuri); activități recreative. ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII: Substantivul (cazul vocativ); Articolul posesiv-genitiv; Articolul demonstrativ; Verbul (modul imperativ, condițional-optativ); Pronumele personal. EVALUARE – ORE LA DISPOZIȚIA PROFESORULUI			
Tehnologiile în viața noastră	1.1. Înțelegerea globală a mesajului oral sau scris, formulat într-un limbaj standard, pe teme familiar	Text-suport: Alex Butu, <i>Elon Musk vrea ca Tesla Roadster să planeze în aer, cu tehnologie de rachetă SpaceX</i>: https://motorvlog.ro/stiri/elon-musk-vrea-ca-tesla-roadster-sa-planeze-in-aer-cu-tehnologie-de-racheta-spacex sau prezentare Wikipedia, <i>Elon Musk</i>: https://ro.wikipedia.org/wiki/Elon_Musk	4	S9	
	1.2. Identificarea informațiilor de detaliu dintr-un mesaj oral sau scris	Text-suport despre influența utilizării exagerate a rețelelor de socializare: https://kupdf.net/download/-david-kirkpatrick-efectul-facebook_5af42de9e2b6f52249365738_pdf - formulare de anunțuri (formularea anunțurilor pentru lansarea unei aplicații noi/organizarea unor evenimente promovate prin mass-media sau prin intermediul rețelelor de socializare etc.); - instrucțiuni de folosire a unor gadgeturi preferate; - inițierea unor conversații/unei corespondențe prin care se demonstrează interesul și empatia față de persoane aparținând altor spații culturale (exprimarea aprecierii pentru oportunitatea de a avea acces la experiența tehnologică a altor culturi).	4	S10	
	1.5.Realizarea lecturii ca activitate autonomă/independentă				
	2.4. Utilizarea strategiilor de producere orală și scrisă	Video-suport: Mircea Bravo, <i>Challenge-ul generației noastre</i> (material audio-video): https://www.youtube.com/watch?v=sKtRzKKGdrk	4	S11	

	3.1. Participarea la interacțiuni orale, în situații cotidiene de viață sau pornind de la textele citite 4.6. Facilitarea comunicării în contexte care actualizează puncte de vedere divergente, urmărindu-se asigurarea consensului 4.7. Manifestarea sensibilității, a toleranței și a respectului față de diversitatea culturală	- înțelegerea ideilor principale (din articole, podcasturi, interviuri, bloguri, vloguri, conversații, anunțuri, având ca temă tehnologiile; instrucțiuni pentru utilizarea gadgeturilor, a aplicațiilor și a platformelor, a rețelelor de socializare); - realizarea unui interviu, real sau fictiv (realizarea unui interviu cu fondatorul Facebook/un jurnalist/fotograf de succes/ blogger/vlogger/influencer etc.). Text-suport: Florin Iaru, <i>Cum să dai în mintea copiilor</i> (fragment sau text integral; text original sau adaptat în funcție de tipul de bilingvism) - utilizarea parafrazei pentru a masca golurile lexicale și structurale; - rezumarea declarațiilor celor două părți aflate în situații conflictuale, subliniind punctele comune și aspectele divergente (realizarea unui poster, în format electronic, pe tema atitudinilor contrare vizavi de noile tehnologii). Video-suport: <i>Lumea în 2050</i>: https://www.youtube.com/watch?v=Heeeh5-dQIg (documentar audio-video) - identificarea ariilor semantice (din emisiuni radio/tv, bloguri, vloguri, articole, având ca temă tehnologiile/mass-media/rețelele de socializare); - corespondențe informale/formale: e-mailuri personale/oficiale, scrisori personale, scrisori de invitație, mulțumiri, cereri, reclamații, chestionare etc. Texte-suport: Jessica Park, <i>Băiatul de pe Facebook</i> (fragmente): https://rasfoieste-pdf.ro/baiatul-de-pe-facebook-jessica-park-pdf/ Experiențe la mână întâi: Ce se întâmplă când ești forțat să rămâi fără conexiune, fără computer, fără consolă, fără telefon mobil? - fragmente din 15 zile fără internet: https://www.carti-in-format-pdf.ro/15-zile-fara-internet-pdf/ Horia Aramă, <i>Verde Aixa</i> (fragment; de exemplu, Joc de societate; text original sau adaptat în funcție de tipul de bilingvism): https://pdfslide.net/documents/62553016-horia-arama-verde-aixa-1976pdf.html - lectura autonomă cu folosirea adecvată a dicționarului și a altor elemente de sprijin (a unor texte publicitare/broșuri, texte expozitive și descriptive, narative,	4	S12	
			4	S13	
			2	S14	
			2		

		argumentative simple, sondaje de opinie, broșuri, instrucțiuni, interviuri, comentarii online, având ca temă tehnologiile/mass-media/rețelele de socializare); - nararea unor întâmplări reale sau fictive. FUNCȚII COMUNICATIVE: - a solicita/oferi informații despre diverse evenimente; - a exprima o dorință/necesitate; a exprima preferințe; a oferi și a solicita informații de ordin personal; - a exprima intenția; a solicita și a oferi informații generale; - a-și exprima acordul/dezacordul; - a exprima și a solicita o opinie; a exprima motive; a trage concluzii; a exprima puncte de vedere personale; - a face prezentări; - a exprima condiționări; - a cere și a oferi un sfat/o sugestie; - a folosi stilul formal/informal. VOCABULAR/SFERE LEXICALE: gadgeturi; mijloace de comunicare; Internet; rețele de socializare; mass-media. ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII: Verbul: ✓ modul indicativ (prezent, imperfect, perfect compus, viitor); ✓ modul conjunctiv; ✓ modul gerunziu; ✓ modul supin; ✓ diateza pasivă; Prepozițiile și locuțiunile prepoziționale. EVALUARE – ORE LA DISPOZIȚIA PROFESORULUI			
--	--	---	--	--	--

„Competență și eficiență în predarea limbii române copiilor și elevilor aparținând minorităților naționale din România” - Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Școala și educația	1.4. Recunoașterea registrului în care este formulat mesajul oral sau scris	Text-suport: Marin Sorescu, <i>La lecție</i>: www.poezie.ro - recunoașterea unităților fonologice, lexicale, morfologice sau sintactice specifice unui anumit registru, din texte (având ca temă școala și educația); - indicarea, într-o manieră simplă, a ideilor din text și asocierea lor cu o experiență similară din viața elevului.	4	S15	
	2.3. Producerea unui text scris: scrierea creativă (relatarea unor experiențe) și redactarea de eseuri sau rapoarte pe teme familiare	Text-suport: Doina Ruști, <i>Prințul Avolo</i>: https://www.editura-art.ro/info/carte/40-de-lecturi-pasionante-pentru-liceu-vol-1-cla-a-ix-a-s - postări pe rețele de socializare, comentarii online, reclame, anunțuri, texte multimodale; - realizarea unui afiș/a unui scurt film despre un profesor-model de viață etc.; - redactarea de răspunsuri pentru întrebări cu privire la intervalul petrecut cu prietenii la școală.	4	S16	
	3.3. Utilizarea strategiilor de interacțiune orală și scrisă	Video-suport (cu subtitrare în limba română): https://www.ted.com/talks/rita_pierson_every_kid_needs_a_champion?language=ro#t-41935 - rolul profesorului în viața elevului, redactând un eseu pe tema <i>Ce modele am în viață?</i> ; - dialoguri de utilizare a cuvintelor nou învățate în contexte diferite.	4	S17	
	4.4. Stabilirea unor legături între experiența de lectură și experiența de viață pentru clarificarea propriilor principii și valori	Text-suport: Elena Ferrante, <i>Prietena mea genială</i>: https://pdfcoffee.com/elena-ferrante-prietena-mea-geniala-pdf-free.html - prezentarea modului în care experiența de lectură contribuie la îmbogățirea experienței de viață.	4	S18	
	4.5. Valorificarea valențelor cultural-identitare ale limbii în diverse contexte	Text-suport: Malala Yousafzai, Christina Lamb, <i>Eu sunt Malala</i> - deschiderea elevului spre alteritatea culturală, în scopul valorizării diversității culturale și al îmbogățirii sinelui, dar și formarea responsabilității civice a acestuia.	4	S19	

		FUNCȚII COMUNICATIVE: - a descrie diverse experiențe cotidiene; - a exprima o dorință/necesitate; a exprima preferințe; - a-și exprima acordul/dezacordul; - a exprima și a solicita o opinie; - a exprima puncte de vedere personale; - a solicita/oferi informații despre diverse evenimente; - a oferi și a solicita informații privind locul de unde vin diverse persoane; - a solicita informații despre ce fac diverse persoane (în prezent, în trecut); - a descrie persoane, locuri, evenimente. VOCABULAR/SFERE LEXICALE: ➤ școală, facultate, universitate, studii postliceale, curs, student, examen, examinare, pauză, test, evaluare, laborator, profil; ➤ profesii: profesor, doctor, asistentă, farmacist/-ă, inginer, tehnician, șofer, vânzător; ➤ sferă profesională: a lucra, a colabora, a coordona, birou, coleg, echipă. ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII: Pronumele ✓ reflexiv în Ac. și D., diateza reflexivă; ✓ posesiv; ✓ nehotărât; ✓ negativ; ✓ relativ; Conjunții și locuțiuni conjuncționale. EVALUARE – ORE LA DISPOZIȚIA PROFESORULUI	4	S20	
--	--	--	---	-----	--

Activitatea pedagogică este una extrem de complexă, rolul cadrului didactic fiind acela de a o eficientiza. Proiectarea didactică trebuie să fie un demers didactic personalizat, care confirmă dreptul profesorului de a lua decizii asupra modalităților pe care le consideră adecvate, optime, cu scopul de a crește calitatea procesului de învățare. Această activitate reprezintă, astfel, o răspundere personală a cadrului didactic de a le asigura elevilor un parcurs școlar individualizat și posibilitatea realizării unei abordări diferențiate. Așadar, procesul de predare-învățare-evaluare poate fi realizat în raport cu ritmul de învățare al elevilor pentru a oferi egalitate de șanse tuturor.

Există, de asemenea, un element de mare ajutor, de care profesorul se poate folosi pentru predarea diferențiată: orele la dispoziția profesorului, 25% din orele alocate disciplinei. Acestea vor fi menționate în cadrul planificării și utilizate, după caz, pentru activitate remedială de aducere a elevilor la nivelul lingvistic B1 sau pentru realizarea unor activități suplimentare de stimulare a elevilor capabili de performanță.

În alocarea resurselor de timp ale proiectării didactice, cadrul didactic trebuie să țină cont de recomandările *Programei*, și anume de a respecta cei trei pași în activitățile care urmăresc receptarea orală și scrisă: preascultarea, ascultarea propriu-zisă și postascultarea, respectiv prelectura, lectura propriu-zisă și postlectura. Astfel, etapa preascultării/prelecturii poate fi echivalentul momentului de *captatio benevolentiae*, iar cea a postlecturii/postascultării se poate identifica cu etapa *realizării sensului*, dintre elementele unei activități didactice. Noțiunile-ancoră, ideile-ancoră sau cunoștințele-ancoră ar putea fi considerate elementele gramaticale propuse de programa școlară.

Alegerea unor texte-suport și a unor materiale audiovizuale cât mai atractive, care se suprapun cât mai mult zonei lor de interes, este, așa cum aminteam, un alt element care facilitează procesul didactic, predispune elevii să recepteze și apoi să producă discursuri diferite pornind de la acestea și chiar să realizeze conexiuni necesare pentru competența de mediere, de realizare a schimburilor culturale.

Astfel, în mod specific, aplicat, proiectarea demersului didactic la disciplina pe care o abordăm, trebuie să integreze competența generală lingvistică, în scopul comunicativ-

funcțional și acțional, așa cum se afirmă încă din *Introducere în Programa școlară*. Planificarea adecvată trebuie să aibă ca rezultat activități de învățare care asigură dezvoltarea echilibrată a tuturor celor patru competențe generale.

Potrivit noii abordări didactice, proiectarea este centrată pe unitatea de învățare, și nu pe lecție, așa cum se realiza în varianta tradițională. Unitatea de învățare ar putea fi definită ca având scopul de a forma la elevi un comportament specific, realizat prin integrarea unor activități de învățare de referință. O unitate de învățare se desfășoară în mod sistematic și continuu, într-o perioadă prestabilită, și se finalizează prin evaluare. Mai mult, proiectarea unității de învățare creează un mediu de învățare coerent, în care așteptările educabilului devin clare pe termen mediu sau lung.

Proiectarea unui scenariu didactic ține cont de faptul că granițele dintre etapele unei lecții tradiționale se estompează. Fiecare moment al lecției poate fi infuzat cu unul sau mai multe elemente de verificare a cunoștințelor anterioare, de predare a cunoștințelor noi și de evaluare. Proiectarea unui scenariu didactic al unei prime lecții alocate temei *Stil de viață sănătos* poate avea în vedere elemente precum cele detaliate în sugestiile ce urmează.

1. Preascultarea

După ce au avut loc scurte discuții despre context, profesorul propune două activități pentru stimularea, activarea vocabularului pasiv, însușit anterior, dar și pentru stimularea interesului pentru mesajul ce urmează a fi ascultat:

- afișează pe tablă/flipchart imaginea copacului sănătății și le cere elevilor să atârne de crengile acestuia cartonașe pe care ei au completat cuvinte, sintagme referitoare la ceea ce ei consideră a fi un stil de viață sănătos.
- activitate de selectare a unor cuvinte/sintagme și distribuire a lor după câmpurile lexicale cărora le aparțin.

2. Ascultarea propriu-zisă

Profesorul poate propune pentru ascultare, materialul audio-video: *Sfaturi pentru o viață sănătoasă* (<https://www.youtube.com/watch?v=qGILX1aWSfM>). Elevii primesc cerințele, itemi cu răspuns închis, și tabelul care va trebui completat. La o primă ascultare a

materialului, elevii vor putea rezolva exercițiul de completare cu informații din text a unor enunțuri cu spații libere marcate. Este important să se țină cont de cerința *Programei*, respectiv ca numărul de cuvinte ce urmează a fi completate să fie redus (unu-trei cuvinte). La cea de-a doua ascultare a materialului, elevii au posibilitatea să verifice și să finalizeze răspunsurile date inițial.

Se poate folosi și activitatea de ascultare predictivă, când, după urmărirea câtorva minute din material, profesorul le cere elevilor să continue cu alte două sugestii/sfaturi pentru o viață sănătoasă pe care ei le vor formula după modelul din material.

Momentul de dirijare a învățării constă și în activitatea de recunoaștere a modurilor verbale dominante, specifice, în materialul urmărit, și anume modul conjunctiv, precum și modul condițional-optativ. Acestea reprezintă și noțiunile-ancoră, care necesită a fi actualizate printr-un exercițiu de completare a unui tabel cu forme verbale la aceste moduri.

3. Postascultarea

Se propun exerciții cu răspuns deschis, semiobiectivi și chiar subiectivi. Acestea au rolul să valorifice materialul audiat, să faciliteze însușirea elementelor lexicale noi și să realizeze conștientizarea modului de funcționare a structurilor gramaticale actualizate: formele verbale de conjunctiv și de condițional-optativ.

În funcție de nivelul lingvistic al clasei, se propun exerciții cu grade de dificultate diferite. Un astfel de exercițiu cu grad de dificultate ridicat poate fi cel de redactare, în 15-20 de cuvinte, a unei reclame pentru promovarea unui stil de viață sănătos. În enunț se vor include două structuri de conjunctiv și una de condițional-optativ și doi termeni din câmpul lexical al alimentelor.

Capitolul 3. Sugestii metodologice de activități didactice

Noile *Programe școlare de Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară*, pentru ambele filiere, teoretică și tehnologică, destinate ciclului inferior al liceului, vin cu sugestii metodologice foarte clare și bine explicate, astfel încât, profesorul care nu are experiența predării limbii române ca limbă nematernă să aibă la îndemână toate strategiile necesare pentru a-i facilita atât lui, cât și elevului, dezvoltarea competenței de comunicare în limba română pentru o mai bună integrare a viitorului adult în contexte personale/profesionale multilingve și multiculturale.

În acest sens, pe lângă exemplele de activități de învățare și de aplicații concrete oferite de *Programă*, lucrarea de față vine cu o serie de recomandări pentru **tipurile de activități de învățare și exerciții** eficiente pentru rezultate sustenabile în demersul nostru didactic, adaptate pentru fiecare competență generală.

Tipuri de activități de învățare și exerciții recomandate pentru demersul didactic

1. Receptarea mesajului oral și scris, în diferite situații de comunicare

- exerciții de identificare;
- exerciții de completare a spațiilor libere (1-3 cuvinte);
- exerciții de clasificare și aranjare;
- exerciții de verificare a înțelegerii sensului global dintr-un text oral sau scris;
- exerciții de selectare a ideilor principale dintr-un text (oral sau scris);
- exerciții de desprindere/înțelegere a ideilor dintr-un text (dialog structurat, conversație, descriere, discuție, raport, grafic, prezentare, povestire);
- exerciții de operare cu fragmente de texte/texte de informare sau literare (completare de tabele/diagrame, ordonare în ordinea logică a desfășurării unor evenimente);
- proiecte.

2. Producerea mesajului oral și scris, în diferite situații de comunicare

- exerciții de formulare de întrebări și răspunsuri, sesiuni de Q&A;
- exerciții de completare de formulare sau de alte texte în stil administrativ;
- exerciții de reconstruire a textului pe baza paragrafelor sau a textelor discontinue;
- exerciții de redactare simplă cu întrebări de sprijin și plan de idei;
- exerciții de prezentare, relatare/repovestire, rezumare;
- dialog, conversație dirijată/liberă, simulare, interviu, joc de rol, dezbatere;
- discuții, descrieri, asocieri, comparații, povestire, comentariu, brainstorming;
- expunere/prezentare sub formă de monolog, sesiune de comunicări;
- exerciții de formulare de corespondență personală/oficială (mesaje, scrisori, e-mail, felicitări, invitații);
- exerciții de redactare: paragraf, rezumat, eseu structurat;
- exerciții de rezumare/dezvoltare de idei/texte (oral și în scris);
- proiecte.

3. Interacțiunea orală și scrisă

- exerciții în perechi/pe grupe: dialog situațional, conversație (față în față sau telefonică), interviu, schimb de mesaje, scrisoare de răspuns;
- jocuri de rol, reporter de liceu, discuție, dezbatere;
- prezentare/expunere, sesiuni de comunicări;
- exerciții de formulare/ordonare/esențializare a unor idei/enunțuri;
- exerciții de formulare/construire a unei argumentări;
- exerciții de redactare dirijată a unor texte/scrisori;
- exerciții de luare de notițe;
- proiecte.

4. Medierea culturală în context plurilingv și pluricultural

- exerciții de transfer și transformare;
- exerciții de transfer de informație în și din coduri non-lingvistice (grafice, scheme, imagini), pe baza textelor multimodale;
- exerciții de traducere și retroversiune;

- jocuri de rol, dialoguri situaționale;
- sesiuni de comunicări transdisciplinare;
- proiecte.

După ce în capitolul al II-lea am prezentat sugestii concrete și exemple despre cum se realizează o planificare pe unitate de învățare, în acest capitol vom explica pe larg ce presupune proiectarea didactică, pașii de urmat, cum realizăm activitățile de învățare, cum dezvoltăm o anumită competență generală sau specifică, individual sau combinat cu o altă competență, cum adaptăm conținuturile la nivelul clasei, având în vedere atât noutatea metodologiei de predare la liceu la aceste clase și lipsa de practică didactică în acest sens din partea profesorilor, cât și clasele alcătuite din elevi cu nivelul competenței de limba română diferit (de la A2, la B2, uneori la C1).

Ghidul de față își propune, așadar, să ofere sugestii didactice metodologice pentru lucrul la clasă diferențiat cu scopul de a ajunge la ceea ce prevede programa școlară pentru clasa a IX-a, pentru a se putea, ulterior, continua progresia la nivelurile liceale superioare.

Reamintim în fiecare capitol că primul pas pe care profesorul trebuie să îl facă, înainte de orice activitate didactică la clasă, este să citească atent programa școlară. Dacă, în ceea ce privește competențele generale, el este deja relativ familiarizat cu ele, competențele specifice menționate în programă reprezintă cheia pentru pasul următor, și anume cum să se ajungă la formarea, dezvoltarea sau aprofundarea acestora. Se urmăresc mai ales substantivele derivate din verbe de comandă/sarcini din lista de activități de învățare vizate de programă. (Pentru a oferi sprijin și o viziune mai amplă a ceea ce se urmărește, am oferit și noi un plus de exemple de activități de învățare, prin care se poate ajunge la dezvoltarea/aprofundarea competențelor generale menționate de programă.)

După lectura atentă a documentului curricular și însușirea informațiilor esențiale pentru acest proces, pasul următor este alegerea conținuturilor de predare. Aici, intervine libertatea în creativitate didactică a profesorului, dar și responsabilitatea pe care acesta o are față de realizarea obiectivelor vizate de programă.

Proiectarea este un act de creativitate didactică ce presupune gândire, conștientizare, imaginație, intuiție, strategie, experiență și implică anticiparea desfășurării evenimentelor la clasă, prefigurarea predării, a învățării și a evaluării, divizată în câțiva pași intercondiționați. Dacă nivelul *macro*, *proiectarea didactică de lungă durată* (anuală/semestrială/modulară), și cel *micro*, *proiectarea didactică pe unități de învățare*, au fost deja prezentate în capitolul al II-lea al acestui ghid, *proiectării didactice zilnice* (pentru fiecare lecție) îi revine acest capitol.

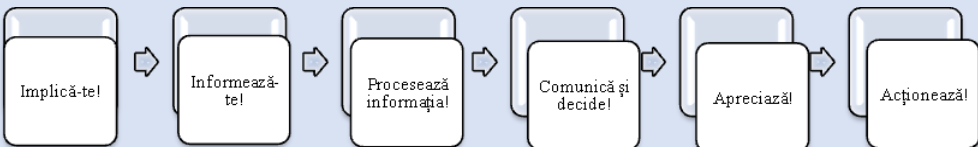
Având ca reper actualul Curriculum, pentru gestionarea disciplinei și repartizarea orelor pe unități de conținut, profesorul are în vedere *abordarea integrată* a elementelor curriculare, care se va reflecta în interrelaționarea *sistemului de competențe*, *unități de conținut* (tematice, acte de comunicare, elemente de construcție a comunicării), *activități de învățare și finalități*.

Proiectul didactic reprezintă o schemă rațională a desfășurării demersului didactic, pornind de la trei repere care se condiționează reciproc (*Ce voi face?*, *Cu ce voi face?*, *Cum voi face?*) și din care rezultă ultima etapă a proiectării (*Cum voi ști cât s-a realizat?*):

- ceea ce ne propunem să realizăm – *identificarea competențelor (generale și specifice) și a activităților de învățare*;
- elementele necesare și modul pentru a realiza ceea ce ne-am propus – *stabilirea conținuturilor și identificarea resurselor educaționale și a strategiilor didactice optime de predare-învățare* (metode, procedee și tehnici, mijloace, forme) și *de evaluare a rezultatelor preconizate*;
- modul în care măsurăm eficiența învățării – *elaborarea sistemului de evaluare pentru aprecierea progresului în învățare al elevilor*.

Modele de proiectare a demersului didactic al lecției la *Limba și literatura română*

Proiectarea demersului didactic al lecției de *Limba și literatura română* în școlile cu predare în limbile minorităților naționale poate fi realizată din perspectiva mai multor modele:

Modelul ERRE	<i>Evocare => Realizarea sensului => Reflecție => Extindere</i>
Modelul R. M. Gagné	Evenimente/secvențe ale lecției 1. Captarea atenției 2. Enunțarea obiectivelor 3. Actualizarea cunoștințelor 4. Prezentarea sarcinilor și a situațiilor de învățare 5. Dirijarea învățării 6. Obținerea performanțelor 7. Asigurarea feedbackului 8. Evaluarea formativă a progresului realizat 9. Asigurarea retenției și 10. a transferului
Modelul învățării experiențiale (D. Kolb)	• Experiența concretă (practică - <i>Eu fac</i>) • Analiza (observație și reflecție - <i>Eu simt</i>) • Generalizarea (conceptualizare - <i>Eu gândesc</i>) • Aplicarea (experimentare activă - <i>Eu încerc</i>)
Modelul transferului gradual de responsabilitate (Fisher și Frey)	• Întreaga clasă • Practică ghidată • Colaborare • Practică independentă

În contextul noului Curriculum, cadrul didactic va proiecta demersul didactic la clasă din perspectiva *educației centrate pe elev*, urmărind:

- dezvoltarea capacităților individuale ale elevilor;
- formularea sarcinilor în baza așteptărilor pe termen scurt și lung pentru fiecare elev;
- identificarea strategiilor didactice eficiente care contribuie la dezvoltarea competenței de comunicare în limba română;

- proiectarea de resurse didactice (autentice, antrenante, captivante), care facilitează învățarea individualizată/diferențiată/prin cooperare;
- luarea în considerare a condițiilor prealabile și a factorilor motivanți ai învățării limbii române, integrarea experiențelor verbale și de lectură în contexte școlare și sociale de comunicare autonomă în limba-țintă.

Procesul didactic la disciplina *Limba și literatura română* poate fi realizat în baza diferitor **tipuri de lecții**: *lecția de asimilare a noilor cunoștințe, lecția mixtă, lecția de formare a priceperilor și deprinderilor, lecția de recapitulare, sistematizare și consolidare a cunoștințelor, lecția de verificare și evaluare a rezultatelor școlare sau lecția de analiză a rezultatelor evaluării.*

Pe lângă aceste tipuri de lecții, pot fi realizate și *lecții-concurs, lecții-poveste, lecții-proces, lecții-conferință, lecții-atelier* (de exersare a competențelor de ascultare, lectură, comunicare, scriere, realizate dependent sau independent de un text) etc.

Lecția-atelier este o activitate educațională care presupune muncă intelectuală, cu scopul de a forma/dezvolta competențe specifice în cadrul unui grup de lucru. Pentru formarea unei atitudini proactive a elevului față de lectură, recomandăm realizarea lecțiilor de tip *atelier de lectură* în care se pot combina diverse tehnici de lectură. Procesul de lectură va ocupa doar o parte din atelier, completându-se prin activități de receptare și producere de text. Din punctul de vedere al competențelor generale și specifice vizate (de a citi coerent, fluent, conștient și expresiv; de a recepta și a înțelege cele citite), atelierul poate cuprinde și aspecte inter/transdisciplinare. În proiectarea atelierului de lectură este esențial ca elevii să fie familiarizați cu structura proiectului didactic, astfel ca pregătirea atelierului de lectură să devină responsabilitatea tuturor (profesor și elevi). Dacă în clasele mai mici aceste activități se pot realiza prin lectura unui text în cadrul lecției, cu discutarea ulterioară a textului, începând cu clasa a IX-a, atelierelor de lectură pot viza lectura comună a unei cărți concrete sau a unei cărți alese de fiecare elev în parte.

Atelierul de discuție/dezbatere este o activitate de tip formal, care constă într-un schimb de păreri pe un subiect/o temă de actualitate sau de interes comun pentru elevi. Acest tip de

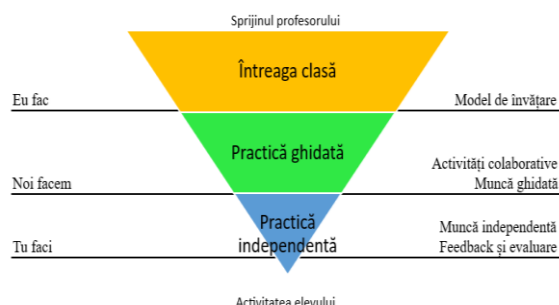
atelier are drept scop dezvoltarea și exersarea competenței de comunicare orală. De menționat este că în procesul de organizare a atelierelor de discuție/dezbatere se accentuează factorul competitiv, care contribuie indirect la dezvoltarea competențelor de investigare, argumentare și comunicare.

Atelierul intercultural se organizează în contextul în care profesorul are ca obiectiv formarea competenței inter-/multiculturale în vederea familiarizării elevilor cu valorile comunității, ale culturii naționale și universale sau a exersării limbii române în diverse contexte școlare și sociale prin descrierea succintă a unor tradiții și obiceiuri calendaristice românești sau maghiare, prezentarea ideilor într-un text oral/scriș prin valorificarea elementelor de cultură națională/universală, exprimarea atitudinii pozitive față de învățarea limbii române ca limbă națională etc. Prin aceste lecții, elevul are posibilitatea să-și expună punctul de vedere, să argumenteze o opinie, să vină cu exemple concludente pe marginea unor afirmații, să își exerseze spiritul de observație, dar și calitățile de mediator în diverse contexte de comunicare etc. Profesorului îi revine misiunea să modereze și să monitorizeze activitatea atelierului.

În cadrul fiecărei unități de învățare pot fi introduse lecții de tip atelier (de lectură, discuție/dezbatere, intercultural). Profesorul poate să *alterneze* atelierelor, în funcție de competențele stabilite în cadrul unității, de gradul de implicare a elevilor și de eficiența acestora, cu atât mai mult cu cât lecțiile-atelier generează un produs finit.

Demersul didactic

Pentru etapa de micro-proiectare, mai ales pentru dezvoltarea competenței de mediere, propunem profesorului debutant un model accesibil, care se bazează pe modelul învățării experiențiale a lui David Kolb, simplificat din punctul nostru de vedere, dar foarte eficient, **modelul transferului gradual de responsabilitate** al lui Fisher și Frey (2007). Demersul, numit și *Eu fac - Noi facem - Tu faci*, permite atât predarea conținuturilor către întreaga clasă, cât și munca diferențiată. În acest sens, pentru activități

ghidate, elevii pot fi grupați în echipe omogene, iar pentru a facilita învățarea colaborativă, în grupuri neomogene. O altă modalitate de construire a echipelor de lucru poate fi în funcție de interesul față de temele propuse sau de structura sarcinilor de lucru.

Eficiența acestui model este dată de trecerea de la lecția centrată pe profesor, care predă întregii clase, la lecția centrată pe elev, căruia îi este facilitată atât munca independentă, cât și cea în colaborare cu colegii.

În cazul acestei abordări, profesorul trebuie să aibă în vedere importanța rolului său de la începutul lecției, deoarece, în ipostaza sa, el devine modelul de învățare (etapa *Eu fac*). Tot pe sprijinul profesorului se vor baza elevii și în etapa *Noi facem*, etapă în care moderatorul și modelatorul clasei oferă explicații pentru munca ghidată, urmând ca, apoi, elevul să treacă în etapa *Tu faci*, etapă în care va exersa ceea ce poate să facă independent de ajutorul profesorului.

Structura unei astfel de lecții poate arăta în felul următor:

Începutul lecției	Deschiderea	Ce vom învăța? De ce e important să învățăm X? Ce știm despre temă? Ce vom face?
Desfășurarea lecției	Introducerea temei noi	Exemple și exerciții care pun în valoare cunoștințele elevilor din lecțiile sau experiențele anterioare. Profesorul explică, modelează răspunsurile elevilor. Elevii ascultă activ, iau notițe. Se pun întrebări de clarificare.
	Practica ghidată	Elevii sunt implicați în activități ghidate de profesor. Se construiesc activități de explorare a temei selectate.
	Practica independentă	Elevii rezolvă independent sarcinile de lucru. Profesorul evaluează, oferă feedback periodic.
Finalul lecției	Închiderea	Rezumarea celor învățate. Discutarea contextelor în care aceste achiziții pot fi utilizate de către elevi

Câteva sugestii metodologice

Începutul lecției

- pentru această etapă introductivă a lecției, profesorul poate folosi gândirea experiențială, poate crea o simulare care conectează elevii cu ideile principale ale orei, într-o manieră personală, poate folosi improvizația sau îi poate invita pe elevi să pună în scenă un concept;
- prezintă bibliografii educaționale, o carte/un film având ca subiect tema lecției ce urmează a fi introdusă.

Desfășurarea lecției

Introducerea temei noi

- profesorul prezintă, explică, arată sau demonstrează toate cunoștințele și/sau competențele subordonate activității de învățare vizate, astfel încât elevii să înceapă procesul de internalizare a punctelor-cheie;
- verifică înțelegerea clară a materialului folosit ca suport, clarifică nelămuririle elevilor;
- folosește materiale de facilitare/cuvinte-cheie, imagini;
- oferă opțiuni pentru demonstrarea competenței de comunicare;
- oferă opțiuni pentru receptarea mesajului (alternative pentru informații audio);
- personalizează modul de prezentare a informației;
- oferă opțiuni pentru definirea vocabularului, decodarea textului, înțelegerea conceptelor-cheie;
- oferă opțiuni pentru activarea cunoștințelor dobândite în lecțiile anterioare.

Practica ghidată

- profesorul facilitează contextele în care elevii exersează toate competențele vizate de activitatea de învățare;
- implică toți elevii;

- construiește exerciții de remediere/extindere dacă acesta consideră că unele elemente nu au fost înțelese.

Practica independentă

- profesorul invită elevii să creeze postere care să conțină concepte-cheie, instrumente-cheie;
- propune cercetarea tematică;
- implică elevii în proiectarea unor produse reale și promovarea lor;
- dezvoltă împreună cu elevii un joc de rol despre cum o anumită invenție/acțiune/decizie a schimbat lumea;
- invită elevii să facă un blog personal pe o anumită temă;
- solicită elevilor să facă un eseu bazat pe fotografii/imagini pe o anumită temă;
- sugerează elevilor să realizeze proiectarea conceptului unei invenții/decizii/acțiuni care ar putea contribui la beneficiul ecologic al planetei;
- propune prezentarea unei cărți/a unui film având ca temă activitate de învățare.

Închiderea

- profesorul determină elevii să rezume ce au învățat și să evidențieze importanța noțiunilor învățate;
- utilizează tehnici de facilitare a reflecției și autoevaluării.

Recomandări pentru lucru în sistemul online

- interacțiune cu elevii la maximum 5 minute (dau răspuns la o întrebare la un semnal, toți odată, în Kahoot, Quizizz, Menti, Nearpod etc.);
- suport grafic și text interactiv/cu animație;
- conexiune emoțională prin diferite modalități de abordare (fragmente de text, citate, melodii, filme etc.);
- conectare cu ceea ce știu deja și antrenarea cât mai multor procese cognitive;
- elevii să fie puși în situația în care să experimenteze și să greșească;

- practica să aibă loc imediat după transmiterea de conținut nou - nu mai mult de o săptămână - partea de „acting” să fie făcută în online;
- să fie create oportunități de lucru colaborativ;
- elevii să țină camerele deschise;
- elevul să aibă un loc al lui din care să participe la sesiunile online (se recomandă spațiu intim de lucru/cameră proprie, pe cât posibil);
- profesorul să știe dinainte de pe ce dispozitiv se va conecta elevul la sesiune (telefon, laptop, tabletă) pentru a adapta activitățile de învățare.

Modele de exerciții pentru dezvoltarea/fixarea/aprofundarea de competențe specifice și activitățile de învățare aplicate temei *Adolescenți printre cărți*

1. Receptarea mesajului oral și scris, în diferite situații de comunicare

1.1. Înțelegerea globală a mesajului oral sau scris, formulat într-un limbaj standard, pe teme familiare:

- stabilirea unor relații între mesajul textului și experiența sau cunoștințele anterioare ale receptorului:

Prelectura

Preascultarea

P.P.1. Vizionează videoclipul, fără sunet, și stabilește un posibil titlu al melodiei!

P.P.2. Stabilește o posibilă temă a videoclipului, pe baza imaginilor!

P.P.3. Stabilește o relație între imaginile vizionate și experiența ta de consumator de muzică!

Ascultarea

P.A.1. Ascultă melodia Deliei (*Verde Împărat* - <https://youtu.be/5vTJkNiDers>)!

„Am prins rădăcini adânci, tu Verde Împărat

M-..... împărăteasă peste-ntregul tău palat.

Și la nuntă ne- mii de roiuri de albine

Și ne-a cununat un brad peste-un lac de apă vie.

Din sărutul tău îmi ramuri și iar înfloresc

Mii de fluturi ni se-adună, martori cum eu te,

Mă-nvelesc cu răsuflarea vântului ce-..... timpul,

Mă cu tine, Verde. Verdele-nconjoară chipul.

Trag petale peste mine, îmi plapumă de vară

Mă acopăr cu iubire, cântecul din frunze zboară,

Peste codri, peste nori, dansul ține până-n zori

Ca să o viață-ntreagă cum e să te-nsori.”

P.A.2.1. Reascultă și completează spațiile libere cu acele cuvinte pe care nu ai reușit să le identifici la prima ascultare.

- *înțelegerea ideilor principale dintr-un mesaj formulat într-un limbaj standard, pe teme familiare:*

P.A.2.2. Menționează tema și ideea principală a melodiei!

1.2. Identificarea informațiilor de detaliu dintr-un mesaj oral sau scris:

- *recunoașterea și interpretarea unităților fonologice, lexicale sau sintactice:*

P.A.2.3. Recunoaște timpul și modul la care este fiecare verb completat! Transformă-le la modul imperativ!

Postascultarea

- *identificarea unor informații de detaliu, de exemplu, cu privire la locul, timpul sau la cauzele desfășurării unor evenimente:*

P.P.1. Menționează rangurile sociale prezentate în textul ascultat!

P.P.2. Identifică elementele din natură participante la nuntă!

1.3. Sesizarea atitudinii și a opiniei vorbitorului față de mesajul oral sau scris:

- *înțelegerea mesajelor pe teme familiare, identificând atitudinea vorbitorului pe baza limbajului para- și nonverbal (intonație, ritmul vorbirii, registrul vocii, registrul lingvistic utilizat, limbajul mimico-gestual etc.):*

P.P.3. Identifică atitudinea/tipul de emoție a Deliei în timp ce interpretează melodia!

Lectura

1.5. Realizarea lecturii ca activitate autonomă/independentă:

- adaptarea modului de lectură la diferite tipuri de text literar/nonliterar;
- înțelegerea punctelor esențiale din texte cu un fir narativ clar, scrise într-un limbaj direct, neelaborat:

L.1. Citește fragmentul de mai jos din *Micul Prinț* de Antoine de Saint-Exupéry și menționează un posibil emițător al textului, având în vedere mesajul transmis!

„Lui Léon Werth

Copiilor le cer iertare că am închinat această carte unui om mare. Am un motiv serios: acest om mare e cel mai bun prieten din câți am eu pe lume. Mai am un motiv: acest om mare poate să priceapă totul, chiar și cărțile pentru copii. Am și al treilea motiv: acest om mare trăiește în Franța, unde suferă de foame și frig. Are multă nevoie de mângâiere. Dacă toate motivele înșirate nu sunt de ajuns, țin ca această carte s-o închin atunci copilului de odinioară, căci și acest om mare a fost cândva copil. Toți oamenii mari au fost cândva copii. (Dar puțini dintre ei își mai aduc aminte.) Așa că fac următoarea îndreptare:

Lui Léon Werth, pe când era băiețel”

L.2. Identifică tipul de narator, pe baza persoanei verbelor observate!

- dobândirea unui anumit grad de autonomie în lectură, cu folosirea adecvată a dicționarului și a altor elemente de sprijin:

L.3. Identifică, dacă este necesar, sensul din dicționar (www.dexonline.ro) a două cuvinte pe care nu le-ai înțeles și notează-le cu sensurile cunoscute!

Pentru dezvoltarea continuă a competenței generale 1, exercițiile de preascultare-ascultare-postascultare, precum și cele de prelectură-lectură-postlectură sunt obligatorii. Ele pot fi folosite chiar și pentru momente de captare a atenției sau de spargere a gheții, pentru orice moment al lecției, folosind metode didactice dintre cele mai variate. Singurele care o pot limita sunt lipsa creativității profesorului.

2. Producerea mesajului oral și scris, în diferite situații de comunicare

2.1. Susținerea unui monolog: descrierea experiențelor, oferirea de informații, argumentarea unui punct de vedere, pe o temă familiară:

- descrierea experiențelor: *exprimarea și explicarea clară a sentimentelor și a reacțiilor provocate de diferite evenimente și experiențe:*

L.4. Citește fragmentul dat din *Micul Prinț*, de Antoine de Saint-Exupéry, și exprimă-ți punctul de vedere legat de reacția naratorului după ce a aflat părerea oamenilor mari referitoare la desenul său!

„Oamenii mari m-au sfătuit să le las încolo de desene cu șerpi boa, fie întregi, fie spintecați, și să-mi văd mai degrabă de geografie, de istorie, de aritmetică și de gramatică. Așa s-a făcut că, la vârsta de șase ani, am părăsit o strălucită carieră de pictor. Nereușita cu desenul meu numărul 1 și cu desenul meu numărul 2 îmi tăiasă orice curaj. Oamenii mari nu pricep singuri nimic, niciodată, și e obositor pentru copii să le tot explice.

Astfel că a trebuit să-mi aleg altă meserie și am învățat să pilotez avioane. Am zburat cam prin toată lumea, iar geografia, ce-i drept, mi-a fost de mare ajutor. (...)

Așa că eu, de-a lungul vieții mele, am avut o sumedenie de legături cu o sumedenie de oameni serioși. Mi-am petrecut multă vreme printre oamenii mari. I-am cunoscut foarte îndeaproape. Ceea ce nu mi-a îmbunătățit părerea despre ei. Când întâlneam pe câte cineva care-mi părea mai dezghețat la minte, îl puneam la încercare cu ajutorul desenului meu numărul 1, de care niciodată nu m-am despărțit. Voiam să știu dacă avea o minte într-adevăr pătrunzătoare. Numai că răspunsul erau mereu același: « E o pălărie ». Atunci eu nu-i mai pomeneam nici de șerpi boa, nici de păduri virgine, nici de stele. Căutam să fiu pe înțelesul lui. Stăteam cu el de vorbă despre bridge, despre golf, despre politică și despre cravate. Iar el era încântat că făcuse cunoștință cu un om atât de așezat.”

Postlectura

- oferirea de informații: *transmiterea unor informații clare/detaliat, pe teme familiare; explicarea unor proceduri:*

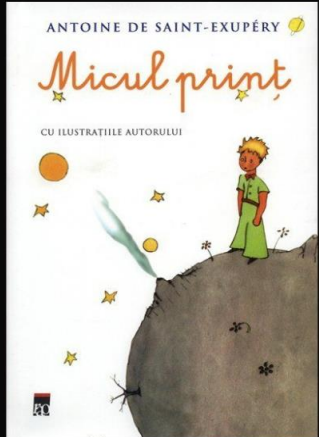
Aplicând **modelul transferului gradual de responsabilitate**, după ce profesorul reactualizează, explică și demonstrează elementele conceptului de text narativ, după ce le arată cum *Eu fac*, trece la etapa *Noi facem*, pentru ca, apoi, elevii să poată fi capabili de etapa lui *Tu faci*.

- argumentarea unui punct de vedere: *formularea unor argumente clare, cu o structură logică, pertinentă, susținând ideile prin exemple relevante:*

1/26 Slide Participants view

Textul narativ

„Micul Prinț”, de Antoine de Saint-Exupéry

Participants view

Instanțe narative

- din exteriorul operei: autorul și cititorul (realitatea)
- din interiorul operei: naratorul, personajele și acțiunea propriu-zisă (ficțiunea)

Slide Participants view

Perspectiva narativă poate fi:

- subiectivă**, atunci când *narațiunea* este relatată la *persoana I*, numărul singular (*narațiune intradiegetică* = realizată din interiorul acțiunii cărții), din punctul de vedere al personajului principal, devenit *personaj-narator*. Focalizarea este internă, detașarea este zero.
- obiectivă**, atunci când *narațiunea* este relatată la *persoana a III-a*, numărul singular (*narațiune extradiegetică* = realizată din exteriorul, din afara acțiunii cărții), din punctul de vedere al unui *narator omniscient și omniprezent* sau al unui *narator martor*. Focalizarea este zero, detașarea este 100%.

4/26 Slide Participants view

Perspectiva narativă în „Micul Prinț” este una subiectivă, întrucât

- narațiunea este la *persoana I*, numărul singular,
- este realizată prin vocea personajului-narator, pilotul de avion.

Naratorul (instanța narativă ficțională), așadar, NU TREBUIE confundat cu autorul (instanța narativă non-ficțională).

Show answers

5/26 Slide Participants view

Modalități de caracterizare a unui personaj:

- caracterizarea directă**: este realizată prin vocea naratorului, a altor personaje sau prin autocaracterizare (trăsătura apare menționată în mod direct/explicit în textul operei);
- caracterizarea indirectă**: este realizată prin limbaj, comportament, gânduri, idei, vestimentație etc. (trăsătura NU apare menționată în mod direct/explicit în textul operei, ci este *dedusă* de cititor).

Show answers

(imagini din biblioteca virtuală personală, <https://quizizz.com/admin/presentation/>)

P.1. Pe baza explicațiilor și a lecturii integrale a textului, completează fișa de lucru primită cu aspectele și citatele solicitate!

Micul Prinț – tipul personajului curios

Criterii de individualizare	Reflectarea criteriilor în operă (trăsături și citate)	Viziunea asupra conceptului de personaj
Reprezentarea de ansamblu și identitatea	Este personajul principal, întreaga acțiune raportându-se la el, pentru că este prezentat în relație cu alte personaje pe care le cunoaște din curiozitatea sa pentru ceea ce îl înconjoară. Numele arată că este un băiețel de rang social și moral superior, aspect ce reiese, în mod direct, din mantia pe care o poartă mereu (despre care aflăm din ilustrațiile autorului), iar indirect, din inocența și puritatea sufletului și a gândurilor sale, în relație cu alte personaje. De asemenea, textul eponim prezintă unicitatea personajului în raport cu alți oameni, alte personaje, alte ființe.	Este amplu caracterizat prin toate mijloacele cunoscute (direct și indirect).
Portretul fizic • statură • fizionomie	La început, el pare _____	Există o legătură strânsă între portretul fizic și cel moral. Portretul este demonstrativ, așezat la începutul operei, și centrat pe calități, precum: _____
Statutul social • vestimentație • locuință • mediul social și familial • limbaj		Există o legătură strânsă între statutul social și vestimentație, _____
Portretul moral • idealuri, valori • gânduri, idei • atitudini față de oameni • gesturi		Portretul moral presupune cel puțin o trăsătură, care este _____

2.2. Susținerea unui discurs public: anunțul și expunerea adresate unui auditoriu:

- formularea de anunțuri clare, fluente și spontane, pe teme/despre evenimente cotidiene:

P.2. Realizează un anunț pentru colegii și profesorii tăi, transmis la radioul școlii, prin care să oferi informații despre o nouă traducere a povestirii *Micul Prinț*, apărută bilingv, în română-limba unei minorități naționale.

- *susținerea unei prezentări simple, pregătite în prealabil, pe o temă familiară, subliniind asemănările și diferențele (de exemplu, între: planuri de viață/viitor, produse, țări, regiuni etc.):*

P.3. Realizează o prezentare de 4-5 minute a povestirii *Micul Prinț*, prin care să subliniezi tema încă de actualitate a cărții, prin rapoarte la oamenii mici și mari de azi, dar și asemănările și diferențele regăsite.

- *susținerea unei expuneri clare, pregătite în prealabil, formulând argumente în sprijinul sau împotriva unui anumit punct de vedere, marcând avantajele și dezavantajele diferitelor opțiuni:*

P.4. Realizează o prezentare de 5-7 minute a povestirii, în care să menționezi două argumente dezvoltate, din punctul tău de vedere, pentru care merită citită cartea de persoane de orice vârstă.

2.3. Producerea unui text scris: scrierea creativă (relatarea unor experiențe) și redactarea de eseuri sau rapoarte pe teme familiare:

- *redactarea unor descrieri clare și detaliate, pe teme variate, din domenii familiare sau legate de experiențele de lectură:*

P.5. Realizează, în 90-120 de cuvinte, un articol despre relația dintre adulți (folosind la adresa lor numele generic de Narator) și copii (numindu-i generic Micul Prinț) în universul tău actual, respectând normele de redactare ale unui text publicistic.

- *marcarea precisă a secvențelor cronologice dintr-un text narativ:*

P.6. Acțiunea în povestirea lui Antoine de Saint-Exupéry se desfășoară pe o perioadă de un an. Prezintă, într-un text de 90-120 de cuvinte, atribuirea pe anotimpuri a cel puțin unui moment din povestire.

- scrierea unei cronici/recenzii simple pentru un film, un program TV sau o carte, cu utilizarea unui limbaj relativ simplu:

P.7. Realizează o recenzie, de 90-120 de cuvinte, a filmului *Micul Prinț*, apărut în 2015, în regia lui Mark Osborne. Vei avea în vedere informațiile de pe www.cinemagia.ro.

- sintetizarea unor informații și a unor argumente, provenite din diferite surse, în vederea redactării de eseuri/rapoarte:

P.8. Pornind de la povestirea *Micul Prinț* – textul și filmul, realizează un eseu, de 150-200 de cuvinte, în care să prezinți relația dintre „oamenii mari” și „oamenii mici”.

2.4. Utilizarea strategiilor de producere orală și scrisă:

- planificarea mesajului oral sau scris, în acord cu scopul și cu contextul comunicării:

Planificarea sau pregătirea mesajului presupune actualizarea elementelor lexicale achiziționate sau însușirea unor noi, potrivite noilor contexte, stabilirea ideilor mesajului (prin activități de prelectură/preascultare) etc.

- utilizarea strategiilor compensatorii în diferite situații de comunicare:

Compensarea se poate realiza prin descrierea trăsăturilor unui obiect concret, atunci când nu se cunoaște denumirea potrivită (de exemplu: „articolul de vestimentație pe care îl purtau pe umeri regii/prinții, iar astăzi se folosește pentru a ne feri de ploaie” = *pelerină*), exprimarea sensului unui termen, prin relații de sinonimie (de exemplu, *a îmblânzi* = *a domestici*), utilizarea parafrazei pentru a masca golurile lexicale și structurale (de exemplu, „metoda prin care oamenii încearcă să lege prietenii” = *împrietenire*), utilizarea unui cuvânt din limba maternă, solicitând validare sau corectare (de exemplu, „Cum se spune la...?”).

- monitorizarea atentă în vederea remedierii propriului mesaj:

Monitorizarea conștientă a discursului de către elevi este foarte importantă, deoarece are ca scop: identificarea și corectarea celor mai frecvente greșeli pe care aceștia le fac (de exemplu, sesizarea și notarea sistematică a celor mai frecvente greșeli), autocorectarea confuziilor în folosirea cuvintelor/expresiilor care pot provoca neînțelegeri sau înțelegerea greșită (de

exemplu, confuzia între *rău* și *râu*, *martie* și *marți*); solicitarea validării privind corectitudinea unei forme folosite (de exemplu, solicitarea unui feedback din partea interlocutorului: „Cum este corect: *să meargă* sau *să merge?*”).

3. Interacțiunea orală și scrisă

3.1. Participarea la interacțiuni orale, în situații cotidiene de viață sau pornind de la textele citite:

- *participarea la conversații informale și formale, în diferite situații de comunicare:*

P.9. Imaginează un dialog cu Micul Prinț dacă acesta ar vizita „asteroidul” tău. Cum s-ar numi el, ce i-ai spune despre el și ce curiozități crezi că ar avea Micul Prinț?

- *cooperarea centrată pe obiective precise, în diverse contexte:*

P.10. Vrei să îi prezinți Micului Prinț casa bunicii tale, care locuiește într-un sat apropiat, dar nu știi exact cum să ajungi acolo, pentru că nu ai mai călătorit niciodată fără părinți. Solicită informații de ajutor de la oamenii de pe stradă, cumpără biletele de tren/autobuz necesare, până ajungeți la bunica ta.

- *utilizarea sistemului de telecomunicații pentru o comunicare eficientă în domeniul personal și educațional:*

P.11. Vrei să îi arăți Micului Prinț casa bunicii tale, care locuiește într-un sat apropiat, dar nu știi exact cum să ajungi acolo pentru că nu ai călătorit niciodată fără părinți. Sună-i pe părinții tăi pentru a-i informa despre planul tău și pentru a le cere ajutorul.

- *obținerea de bunuri și servicii, în cele mai frecvente situații de comunicare cotidiană:*

P.12. Ajungi cu personajul tău preferat la un restaurant. Nu cunoașteți niciunul dintre voi mâncărurile din meniu și vreți să mâncați ceva simplu, ieftin, dar și sănătos. Imaginează un scurt dialog în care tu și personajul tău preferat comunicați cu ospătarul și dați, finalmente, comanda pentru mâncarea aleasă.

- *implicarea într-un schimb de informații, cu diferite tipuri de interlocutori, pe teme dintre cele mai uzuale:*

P.13. Călătorești alături de Micul Prinț și ție ți se face foame. El nu cunoaște foarte bine alimentele „pământești” și îți pune o mulțime de întrebări. Imaginează un dialog, de 3-4 minute, despre curiozitățile lui.

- *acordarea/luarea unui interviu, pe diverse teme din sfera de interes personal și/sau educațional:*

P.14. După plecarea Micului Prinț, ți se solicită un interviu despre experiența cu băiatul. Care este întrebarea pe care ai dori să ți-o adreseze reporterul și cum i-ai răspunde?

3.2. Participarea la interacțiuni scrise, în situații cotidiene de viață sau pornind de la textele citite:

- *elaborarea unor note și mesaje, completarea de formulare necesare în diferite situații de comunicare cotidiană:*

P.15. Vrei să îi trimiți un mesaj de recunoștință personajului tău preferat după experiența împreună. Mesajul nu poate depăși 30 de cuvinte.

- *redactarea corespondenței tradiționale și online, pe teme de interes personal sau din domeniul educațional:*

P.16. Știi că pe Micul Prinț îl găsești între stele și îi poți trimite oricând o scrisoare-avion. Redactează o scrisoare în care îți exprimi dorul de el și sentimentele tale de la despărțirea de el. În elaborarea scrisorii, vei avea în vedere normele de redactare specifice textului epistolar.

3.3. Utilizarea strategiilor de interacțiune orală și scrisă:

- *solicitarea și preluarea cuvântului într-o conversație în perechi sau în grup:*

Solicitarea și preluarea cuvântului presupun intervenția într-o conversație pe teme familiare, utilizând formule și expresii adecvate pentru a prelua cuvântul, precum: *Îmi permiteți să intervin și eu..., Îmi dați voie să intervin....etc.*

- *utilizarea strategiilor de cooperare în diverse situații de comunicare și clarificarea mesajului, în funcție de sesizarea neînțelegerii/a înțelegerii greșite a mesajului sau la solicitarea interlocutorului:*

Cooperarea și clarificarea în interacțiunea orală/scrisă se realizează prin formularea de întrebări ce au ca scop clarificarea/sprijinul, precum: *Vă referiți/Te referi la....?, Mi-ați/ai putea explica....? Îmi puteți/poți trimite, vă/te rog, un e-mail/un mesaj de lămurire?* etc.

4. Medierea culturală în context plurilingv și pluricultural

4.1. Facilitarea înțelegerii mesajului global și a unor informații cu caracter general, legate de situații concrete de viață sau desprinse din textele citite/audiate, prin realizarea unor prezentări orale/scrise:

- formularea/reformularea ideii centrale dintr-un text audiat sau scris pentru înlesnirea înțelegerii mesajului global:

M.1. Reformulează secvența „Oamenii mari m-au sfătuit să las la o parte desenele cu șerpi boa închiși sau deschiși și să mă ocup mai degrabă de geografie, istorie, aritmetică și gramatică.”, prezentând ideea sa centrală.

- prezentarea contextului în care are loc comunicarea în textul audiat sau scris pentru favorizarea înțelegerii mesajului global:

M.2. Prezintă contextul în care naratorul din *Micul Prinț* afirmă: „În felul acesta am abandonat, la vârsta de șase ani, o carieră nemaipomenită în pictură.”.

- transformarea unui text complex într-un text simplu, pentru facilitarea înțelegerii lui de către alți vorbitori, de exemplu rezumarea unui text narativ, a unei discuții, a unui documentar TV, a unui interviu:

M.3. Rezumă povestirea *Micul Prinț* într-un text de 30-50 de cuvinte!

- reformularea simplificată a unor informații generale legate de timp, spațiu, direcții de deplasare, instrucțiuni de utilizare a unor obiecte, prospecte:

M.4. Prezintă drumul de la școală spre casă în maximum 10 coordonate de timp, de spațiu și de deplasare!

- explicitarea pașilor de urmat în realizarea unui experiment, a unui proiect școlar sau în organizarea unui eveniment:

M.5. Explică cinci pași care trebuie urmați pentru a organiza o expoziție de fotografii reușită.

- verbalizarea unor scheme, grafice, hărți conceptuale etc. în vederea asigurării accesului la sens:

M.6. Gândește-te la pasiunile adolescenților din întreaga lume. Caută, selectează și organizează, sub forma unui grafic sau a unei diagrame, cele mai interesante exemple.

4.2. Prezentarea, în scris sau oral, a unor informații esențiale, explicite sau implicite, identificate într-un text oral sau scris, transpunând informațiile dintr-un tip de comunicare în altul:

- redarea în scris a informațiilor esențiale, de detaliu, dintr-un discurs, prelegere etc.:

M.7. Citește studiile recente ale Universității „Babeș-Bolyai” despre e-bookuri, accesând <http://www.editura.ubbcluj.ro/ebooks>, și prezintă avantajele utilizării lor astăzi.

- prezentarea orală a informațiilor dintr-un text scris, de exemplu, din CV-uri, scrisori, e-mailuri, jurnale, opere epice/dramatice etc.:

M.8. Dacă ar exista, jurnalul cărei persoane publice ai dori să îl citești? De ce?

- elaborarea, în scris sau oral, a unor mărturii proprii cu privire la un eveniment sau a celor făcute de alți martori:

M.9. Recent, ai participat la un târg de carte. Prezintă experiența ta de acolo, folosind două argumente pro și două contra participării la un astfel de târg.

4.3. Formularea, în scris sau oral, a unui răspuns personal și/sau critic față de texte literare și nonliterare, în scopul comparării cu punctele de vedere ale colegilor și al revizuirii propriului răspuns:

- formularea unei atitudini critice față de diferite situații, în vederea clarificării unor valori și atitudini:

M.10. Consideri că răspunsurile Chat GPT sunt suficiente pentru a ști conținutul unei cărți? Notează două argumente pro și două contra, apoi, prezintă-le colegilor.

- explicarea interesului și a reacțiilor personale pentru anumite pasaje/întâmplări dintr-o operă literară/text de graniță, în vederea suscitării interesului altor vorbitori:

M.11. Lucrați în perechi! Discutați despre sensul structurii: „Oamenii mari nu înțeleg niciodată nimic singuri și este obositor pentru copii să le tot explice.”. Prezentați clasei concluziile voastre.

- *prezentarea episoadelor relevante dintr-o operă literară, film artistic/documentar sau spectacol de teatru la care a participat sau despre care a auzit, pentru a determina ascultătorii/cititorii să le citească/vizioneze:*

M.12. Când personajul principal din *Cititorul din peșteră*, de Rui Zink, naufragiază pe insulă, îl cunoaște pe Anibalector, care îi explică: „Cititul înseamnă să faci lucrurile să se întâmple în capul tău. Nu stai să te zgâiești la un perete vorbitor!”. De ce crezi că afirmă asta?

- *prezentarea reacțiilor, emoțiilor și a sentimentelor generate de un anumit personaj, pentru a asigura legătura afectivă a ascultătorilor/cititorilor cu opera:*

M.13. Citește fragmentul de mai jos extras din *Cititorul din peșteră*, de Rui Zink, și prezintă motivul pentru care monstrul nu s-a eliberat până atunci.

„- De ce-ai venit aici, băiețel?

- Să te eliberez. (...)

- Și cum ai să faci asta, dacă se poate ști?

- E acolo o macara. M-am gândit că, dacă aș reuși s-o pun în funcțiune, tu te-ai putea agăța de ea...

- Și crezi că o singură macara îmi suportă greutatea?

Mi-am mușcat buzele:

- Nu, nu știu. Dar trebuie să încercăm. Doar ca să ieși din groapă...

Anibalector a dat din cap, ceea ce am luat drept aprobare. După o pauză, a întrebat:

- Și, dacă reușesc... vii cu mine?

- Eu... - am lăsat ochii în jos - nu pot. (...)

- Știu că nu poți, a spus el. Dar dacă rămâi o să ai probleme, pentru că m-ai eliberat.

- Nu contează.

- Ești sigur?

- S-sunt...

Anibalector a acceptat:

- Atunci e-n regulă.

Și, în clipa aceea, a sărit afară din groapă și a aterizat lângă mine.

- Tu..., am murmurat, stupefiat. Tu te-ai fi putut elibera până acum...

- Nu, n-aș fi putut, îmi lipsea un prieten.”

- *exprimarea emoțiilor generate de lectura unei opere literare/vizionarea unui film artistic/a unui spectacol de teatru etc.:*

M.14. Când descoperi o carte bună sau un spectacol/film bun cu cine îți împărtășești entuziasmul? Ce reprezintă persoana respectivă pentru tine în relație cu dezvoltarea ta culturală?

4.4. Stabilirea unor legături între experiența de lectură și experiența de viață, pentru clarificarea propriilor principii și valori:

- *identificarea, în operele citite, vizionate sau audiate, a unor experiențe, sentimente, valori și atitudini comune cu cele personale:*

M.15. Realizează un studiu de caz privind personalitatea unui scriitor din comunitatea/regiunea de proveniență/din literatura universală care are opere despre adolescenți.

- *corelarea unor valori transmise de personaje din filme artistice/spectacole de teatru etc. cu valori importante pentru elev și/sau cu cele universal-umane:*

M.16. Ce elemente comune și ce diferențe regăsești între tine și băiatul din romanul lui Rui Zink?

- *verbalizarea unei reacții de empatie față de sentimentele sau stările unei persoane/unui personaj:*

M.17. Dacă te-ai întâlni cu personajul principal din romanul scriitorului portughez, cum l-ai aborda? Ce i-ai spune prima dată? Ai în vedere faptul că, la vârsta adultă, a devenit scriitor.

4.5. Valorificarea valențelor cultural-identitare ale limbii în diverse contexte:

- *interpretarea unor texte literare/nonliterare sau a unor materiale audiovideo sugestive cu scopul sublinierii aspectelor identitare (apartenența la o anumită clasă de vârstă/regiune/etnie/cultură etc.):*

M.18. Crezi că ecranizarea *Jurnalului Annei Frank* a crescut numărul de cititori ai cărții propriu-zise? Citește jurnalul și prezintă diferențele dintre film și carte!

- *identificarea aspectelor culturale care explică o anumită expresie în limba română și găsirea unor valori/expresii corespondente în limba maternă:*

M.19. Verbul „a câștiga” este folosit în limba română în diferite expresii. Notează din DEX cinci astfel de expresii, pe care crezi că le-ai folosi frecvent, apoi, caută-le corespondentul în limba maternă și observă-le diferențele.

- *exprimarea unei opinii personale față de texte, din literatura română, maghiară sau universală, definiții pentru construirea identității, bazate pe toleranță și respect, atât la nivelul conținutului, cât și al limbajului:*

M.20. Realizează un poster-reclamă prin care să popularizezi dreptul la educație, pornind de la discursul ținut la ONU de Malala Yousafzai, redat în *Eu sunt Malala*, de Malala Yousafzai și Patricia McCormick:

„Dragi frați și surori,

Țineți minte un singur lucru. Ziua Malala nu este ziua mea. Astăzi este ziua fiecărei femei, a fiecărui băiat și a fiecărei fetițe care și-a ridicat vocea ca să-și apere drepturile. (...) Vorbesc nu doar pentru mine, ci în numele tuturor fetelor și băieților. Îmi ridic vocea nu ca să țip, ci ca să fie auziți și cei fără voce. Cei care au luptat pentru drepturile lor: dreptul lor de a trăi în pace, dreptul lor de a fi tratați cu demnitate, dreptul lor la egalitatea de șanse, dreptul lor de a fi educați.

În 9 octombrie 2012, talibanii m-au împușcat într-o parte a frunții. Mi-au împușcat și prietenele. Credeau că gloanțele aveau să ne reducă la tăcere. Dar au eșuat. Și din acea tăcere s-au ridicat mii de voci. (...)

Un copil, un profesor, un stilou, o carte pot schimba lumea.”

- *elaborarea de documente pentru portofoliul lingvistic personal, relevante pentru conceptul de identitate culturală, în dimensiunea sa lingvistică:*

M.21. Realizează un afiș în care să promovezi dimensiunea multiculturală și bilingvă/plurilingvă a școlii în care înveți.

4.6. Facilitarea comunicării în contexte care actualizează puncte de vedere divergente, urmărindu-se asigurarea consensului:

- exprimarea adecvată a propriului punct de vedere într-o situație de divergență, în vederea obținerii unui compromis/a unui acord:

M.22. Colegul tău de bancă nu este de acord când folosești expresia „Câte limbi vorbești, atâția oameni ești.”. Exprimă-ți adecvat punctul de vedere în așa fel încât să ajungi cu colegul de bancă la un acord.

- formularea unor argumente convingătoare, pe un ton corespunzător, în dialoguri derulate în diferite spații publice: magazine, restaurante, cinema, teatru etc.:

M.23. Din motive care nu au depins de tine, ai întârziat la un concert și nu ți se mai permite accesul. Invocă, folosind un ton corespunzător, două argumente care să convingă și care să îți permită și ție accesul.

- rezolvarea unor dezacorduri apărute în interacțiuni cotidiene (la școală, în familie, în cercul de prieteni etc.):

M.24. Colegul de bancă îți ia mereu instrumentele de scris, dar nu ți le mai înapoiază. Explică-i, folosind un ton amabil, că situația în care s-a ajuns îți creează ție probleme.

4.7. Manifestarea sensibilității, a toleranței și a respectului față de diversitatea culturală:

- realizarea unor studii de caz, pornind de la exemple de bună practică, legate de acceptarea diversității lingvistice și culturale și de cultivarea ideii de toleranță și respect reciproc:

M.25. Realizează un studiu de caz în care să prezinți diversitatea tradițiilor de Paște în România, din cel puțin cinci regiuni ale țării.

- organizarea de dezbateri/mese rotunde pe teme care actualizează ideea de toleranță din mai multe perspective (toleranța etnică, toleranța religioasă etc.):

M.26. Masă rotundă: Expune-ți punctul de vedere referitor la efectele benefice asupra unui popor legate de diversitatea etnică în care se regăsește. De exemplu, în 2023, conform celor mai recente date, Bruxelles este cel mai mare oraș cosmopolit din Europa (al doilea în lume, după Dubai). 62% din populația de acolo este născută în alt stat decât Belgia.

- *elaborarea unui raport de documentare pentru un proiect pe teme culturale, care valorifică ideea de diversitate culturală:*

M.27. Realizează un raport de documentare cu cele mai cosmopolite orașe ale Europei, valorificând ideea de diversitate culturală și beneficiile acestei diversități.

Capitolul 4. Evaluarea

Activitățile de evaluare înregistrează progresul elevilor de-a lungul procesului instructiv-educativ, de aceea au o importanță strategică în demersul didactic. Ele vizează rezultatele învățării și, aplicate în mod constant și dintr-o viziune integratoare, reflectă cu fidelitate nivelul la care se situează elevul la începutul, pe parcursul și la finele anului de studiu; de asemenea, probează eficiența proiectării didactice și a derulării, la clasă, a scenariului didactic, precum și a măsurii în care traseul didactic a fost personalizat, astfel încât să furnizeze fiecărui elev șanse egale în formare.

Proiectarea activității de evaluare vizează stabilirea, în faza inițială, a nivelului de achiziții lingvistice de la care pornește elevul pe traseul formării sale în clasa a IX-a. În acest sens, propunem un test predictiv, însoțit de o grilă a descriptorilor de performanță pe trei niveluri: minim, mediu și maxim. *Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară, clasa a IX-a*, se raportează la nivelul de competență B1+ și, parțial, B2. Pentru identificarea nivelului de competență lingvistică al elevului sunt recomandate testele standardizate, acreditate de Asociația Testatorilor de Limbi din Europa, puse la dispoziție pe site-ul Departamentului de limbă, cultură și civilizație românească a Universității Babeș-Bolyai sau pe cel al Institutului Limbii Române (<https://www.ilr.ro/category/atestare/aplicatii-si-nivel-prag/>).

Test predictiv

Competențe vizate

1.1, 1.2, 1.4, 1.5, 2.1, 2.3, 2.4, 3.2, 4.1, 4.3, 4.4

Timpu de lucru efectiv este de 50 de minute.

Se acordă 10 puncte din oficiu.

Citește cu atenție textele de mai jos și formulează răspunsuri pentru cerințele date.

Textul 1

„Am intrat în magazia de lângă drumeagul ierbos ce lega hambarul de casă și am întins tecile pe un banc de lucru, să se usuce. Am salutat pisicile care moșăiau pe banchetă. Apoi am plecat la treburile obișnuite, pe care, într-o zi atât de ciudată, le amânasem nepermis de mult.

Întâi am strâns ouăle din cotețul găinilor, un locșor plăcut la vreme de iarnă, dar oribil în dogoarea soarelui de vară. Păsările erau obișnuite cu mine, așa că n-au făcut tărăboi nici când am luat ouăle chiar de sub ele. [...] Pentru cele douăsprezece ouă din coș, le-am mulțumit păsărilor cu o mână de porumb și gălbenele uscate, apoi le-am dat pace. [...]

După ce m-am descălțat, le-am pus într-un castron lângă sobă.

— Bravo, fetițo, m-a lăudat bunica.” (Lauren Wolk, *Wolf Hollow*)

*drumeag – drum îngust

*teci – păstăi

*moșăiau – dormeau ușor

*tărăboi – gălăgie mare

www.freepik.com

Textul 2

„Fenomenul « mutatului la țară » a început să ia avânt acum vreo zece ani, stimulat de « forța de muncă » revenită în România cu dor de casă, dar și cu noi standarde și perspective financiare. [...]

Mulți oameni se concentrează pe faza de construire a casei și își imaginează că după aceea va urma marea relaxare. În realitate, finalizarea casei e mai degrabă începutul efortului decât sfârșitul lui. [...] Mai exact, natura e minunată, dar și invazivă și, prin urmare, tot ce nu cucerești te va cuceri. Așa se face că mai tot timpul trebuie să tai, legi, uzi, schimbi, îngrădești, reperi, amenajezi câte ceva. [...]

Sursă imagine: www.freepik.com

Partea bună e că dacă te ții de munca în grădină, în principiu nu mai ai nevoie de sală. Pe lângă faptul că activitatea în natură te va încărca de energie vitală și de vitamina D, îți garantez că nimic nu-ți va antrena bicepșii precum o zi de sapă.” (Olivia Petre, *Ce am învățat despre viața la țară în primul an fără tocuri*, www.forbes.ro)

1. Transcrie, din textul 1, un cuvânt din câmpul lexical al familiei. (2 puncte)

.....

2. Selectează prin încercuire sensul cuvântului *muncă* utilizat în textul 2. (2 puncte)

- a. activitate intelectuală
- b. activitate fizică
- c. câștig
- d. suferință

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, utilizând informațiile din textul 1. (2 puncte)

Personajul-narator adună ouăle din coteț și

- a. le sparge.
- b. le oferă bunicii.
- c. le prăjește.
- d. le pune într-un vas.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, utilizând informațiile din textul 2. (2 puncte)

Mutatul la sat este un fenomen ce a început în urmă cu

- a. aproximativ un secol.
- b. aproximativ un an.
- c. aproximativ zece ani.
- d. aproximativ cincizeci de ani.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a arăta corectitudinea sau incorectitudinea acestuia, utilizând informațiile din cele două texte. (12 puncte)

Textul 1

Enunțul	corect	incorect
Fetița salută câinii care moșăie la soare.		
Cotețul găinilor este un loc plăcut în perioada verii.		
Bunica o laudă pe fetiță pentru munca ei.		

Textul 2

Enunțul	corect	incorect
După ce finalizează construcția casei, oamenii trebuie să depună efort ca să o întrețină.		
Natura este frumoasă și nu-ți invadează curtea.		
Activitatea în natură poate înlocui activitatea la sala de sport.		

6. Rescrie enunțul modificând numărul verbului. (4 puncte)

„Fetița aceasta de la sat este harnică.”

.....

7. Selectează din fragmentul următor trei verbe la timpuri diferite. Precizează timpul fiecărui verb selectat. (6 puncte)

„Am intrat în magazia de lângă drumeagul ierbos ce lega hambarul de casă și am întins tecile pe un banc de lucru, să se usuce.”

Verbul	timpul verbului

8. Redactează un mesaj adresat mamei, de 50-70 de cuvinte, cu privire la o excursie școlară în care îți dorești să mergi. Precizează locul și ziua/perioada în care se organizează excursia și motivul/motivele pentru care îți dorești să participi. (10 puncte)

.....
.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

9. Crezi că activitatea în natură influențează starea de sănătate a omului? Motivează-ți răspunsul în 50-70 de cuvinte, valorificând textul 2. (10 puncte)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10. Relatează, în 70-150 de cuvinte, o întâmplare petrecută în natură/într-o excursie, în care să utilizezi un cuvânt/o structură care arată spațiul și un cuvânt/o structură care arată timpul în care se petrece acțiunea, pe care le vei sublinia, o secvență dialogată de minimum patru replici și o secvență descriptivă de minimum 20 de cuvinte. (40 de puncte)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Felicitări, ai finalizat testul!

Grila de evaluare a testului predictiv

1. Transcrie, din textul 1, un cuvânt din câmpul lexical al familiei. (2 puncte)

De exemplu: *bunica*

Descriptori de nivel		
minim (0p)	mediu (0p)	maxim (2p)
-	-	<i>bunica</i>

2. Selectează prin încercuire sensul cuvântului *muncă* utilizat în textul 2. (2 puncte)

De exemplu: *b (activitate fizică)*

Descriptori de nivel		
minim (0p)	mediu (0p)	maxim (2p)
-	-	<i>b</i>

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, utilizând informațiile din textul 1.
(2 puncte)

Personajul-narator adună ouăle din coteț și

De exemplu: *d (le pune într-un vas.)*

Descriptori de nivel

minim (0p)	mediu (0p)	maxim (2p)
-	-	<i>d</i>

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, utilizând informațiile din textul 2.
(2 puncte)

Mutatul la sat este un fenomen ce a început în urmă cu

De exemplu: *c (zece ani)*

Descriptori de nivel

minim (0p)	mediu (0p)	maxim (2p)
-	-	<i>c</i>

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a arăta corectitudinea sau incorectitudinea acestuia, utilizând informațiile din cele două texte. (12 puncte)

De exemplu:

Textul 1

Enunțul	corect	incorect
Fetița salută câinii care moșăie la soare.		X
Cotețul găinilor este un loc plăcut în perioada verii.		X
Bunica o laudă pe fetiță pentru munca ei.	X	

Textul 2

Enunțul	corect	incorect
După ce finalizează construcția casei, oamenii trebuie să depună efort ca să o întrețină.	X	
Natura este frumoasă și nu-ți invadează curtea.		X
Activitatea în natură poate înlocui activitatea la sala de sport.	X	

COMPETENȚĂ
ȘI EFICIENȚĂ

„Competență și eficiență în predarea limbii române copiilor și elevilor aparținând minorităților naționale din România” - Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Descriptori de nivel		
minim (2-4p)	mediu (6-10p)	maxim (12p)
Identificarea corectitudinii/ incorectitudinii a unu-două enunțuri	Identificarea corectitudinii/ incorectitudinii a trei-cinci enunțuri	Identificarea corectitudinii/ incorectitudinii celor șase enunțuri

6. Rescrie enunțul modificând numărul verbului. (4 puncte)

De exemplu: *Fetițele acestea de la sat sunt harnice.*

Descriptori de nivel		
minim (1p)	mediu (2-3p)	maxim (4p)
Modificarea formei unui cuvânt	Modificarea formei a două-trei cuvinte	Modificarea formei celor patru cuvinte/realizarea acordului subiect-predicat, substantiv-adjectiv

7. Selectează din fragmentul următor trei verbe la timpuri diferite. Precizează timpul fiecărui verb selectat. (6 puncte)

De exemplu: *am intrat* – perfect compus, *lega* – imperfect, *să (se) usuce* – prezent

Descriptori de nivel		
minim (2p)	mediu (3-5p)	maxim (6p)
Selectarea a două-trei verbe	Selectarea a trei verbe la timpuri diferite fără indicarea timpului acestora/ cu indicarea corectă a timpului la unu-două verbe	Selectarea a trei verbe la timpuri diferite și indicarea corectă a timpului acestora

8. Redactează un mesaj adresat mamei, de 50-70 de cuvinte, cu privire la o excursie școlară în care îți dorești să mergi. Precizează locul și ziua/perioada în care se organizează excursia și motivul/motivele pentru care îți dorești să participi. (10 puncte)

De exemplu: *utilizarea unei formule de adresare (2p), precizarea locului și a zilei/perioadei în care are loc excursia (2x1p), formularea unui motiv/unor motive pentru participarea în excursie (5p pentru formulare adecvată, 3p pentru încercare de formulare), respectarea numărului de cuvinte (1p)*

Descriptori de nivel

minim (2p)	mediu (4-8p)	maxim (10p)
Formulare inadecvată/ încercare de formulare a răspunsului	Formularea adecvată a unui răspuns parțial	Formularea adecvată a unui răspuns complet

9. Crezi că activitatea în natură influențează starea de sănătate a omului? Motivează-ți răspunsul în 50-70 de cuvinte, valorificând textul 2. (10p)

De exemplu: *precizarea opiniei (2p), motivarea opiniei cu un argument dezvoltat (2p pentru formularea argumentului, 2p pentru dezvoltarea argumentului) și valorificarea textului 2 (2p) într-o exprimare corectă, cu respectarea normelor de ortografie și de punctuație (1p) și cu respectarea numărului de cuvinte (1p)*

Descriptori de nivel

minim (2p)	mediu (4-8p)	maxim (10p)
Formulare inadecvată/ încercare de formulare a răspunsului	Formularea adecvată a unui răspuns parțial	Formularea adecvată a unui răspuns complet

10. Relatează, în 70-150 de cuvinte, o întâmplare petrecută în natură/într-o excursie, în care să utilizezi un cuvânt/o structură care arată spațiul și un cuvânt/o structură care arată timpul în care se petrece acțiunea, pe care le vei sublinia, o secvență dialogată de minimum patru replici și o secvență descriptivă de minimum 20 de cuvinte. (40 de cuvinte)

De exemplu: *relatarea unei întâmplări petrecute în natură/într-o excursie (14p pentru construirea acțiunii în contextul indicat, 8 puncte pentru construirea ezitantă a acțiunii),*

într-o exprimare corectă (2p pentru corectitudinea gramaticală, 1p pentru 2-3 greșeli), cu respectarea normelor de ortografie (2p pentru respectarea normelor de ortografie și 1p pentru 2-3 greșeli) și de punctuație (2p pentru respectarea normelor de punctuație și 1p pentru 2-3 greșeli) și cu respectarea numărului de cuvinte (2p), indicarea elementelor spațio-temporale (6p), construirea unei secvențe dialogate de minimum patru replici (6p) și formularea unei secvențe descriptive de minimum 20 de cuvinte (6p)

Notă

Nu se punctează redactarea unui alt tip de text; iar textul care nu respectă numărul de cuvinte se notează cu maximum 8 puncte.

Descriptori de nivel

minim (8-16p)	mediu (17-35p)	maxim (36-40p)
Formulare inadecvată/ încercare de formulare a răspunsului	Formularea adecvată a unui răspuns parțial	Formularea adecvată a unui răspuns complet

Evaluarea formativă

Acțiunile de măsurare a progresului elevului completează activitatea de proiectare și de implementare a curriculumului centrat pe elev. Aplicate constant și adaptate la contextul clasei, acestea îi semnalează cadrului didactic realitatea achiziției lingvistice realizate și-i oferă posibilitatea ajustării activităților didactice ulterioare. Recomandăm valorificarea unei palete variate de instrumente și strategii evaluative, tradiționale și moderne deopotrivă, individuale, în pereche și/sau în grup, frontale ori scrise, în format letric sau digital, acordând o atenție sporită clarității și concreteții sarcinilor, respectiv utilizării aceluiași tipuri de sarcini folosite în activitatea de implementare a curriculumului. În continuare propunem scenarii de evaluare corespunzătoare fiecărei competențe generale, cu mențiunea că toate acestea converg către evaluarea competenței comunicative generale.

1. Receptarea mesajului oral și scris, în diferite situații de comunicare

Textul A

Urmărește cu atenție animația *Picchu* și formulează răspunsuri pentru cerințele date.

Materialul este disponibil la: <https://www.youtube.com/watch?v=vKSaF8NvMiQ>.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Ideea centrală a textului este

- a. lectura.
- b. călătoria ca formă de maturizare.
- c. școala.
- d. iubirea.

Personajul principal este

- a. o fată.
- b. o mamă.
- c. un dascăl.
- d. un drum.

Drumul urmat de personajul central este

- a. încărcat de surprize plăcute.
- b. lipsit de griji.
- c. foarte scurt.
- d. plin de primejdii.

Personajul principal rememorează de-a lungul drumului

- a. ultima aniversare.
- b. sfaturile părintești.
- c. despărțirea de tată.
- d. toate jocurile copilăriei.

2. Selectează semnificația/semnificațiile simbolurilor utilizate în text.

drumul ☐ oboseală ☐ pericol ☐ maturizare ☐ teamă	șerpia ☐ viață ☐ moarte ☐ speranță ☐ pericol
scara ☐ trecerea spre o nouă etapă a vieții ☐ bucurie ☐ primejdie ☐ durere	carnețelul ☐ o formă de comunicare ☐ joc ☐ copilărie ☐ ideal

3. Completează enunțurile date cu informații adecvate din text.

Mama o încurajează pe fată să meargă singură la

Drumul într-acolo este, însă, încărcat de

O emoție trăită intens de fetiță pe drum este

În scena podului, fetița își amintește că face parte dintr-o și că poate ajuta în dezvoltarea ei.

4. Asociază, printr-o săgeată, lecția învățată de fetiță cu scena în care este ilustrată.

necesitatea maturizării	importanța curajului	importanța stăpânirii de sine	fiecare individ are un rol în comunitate
----------------------------	----------------------	----------------------------------	---

scara	plecarea de acasă	podul	mlaștina
-------	----------------------	-------	----------

Textul B

Ascultă atent materialul *Ajutor, sunt adolescent și doare!* al Geaninei Timofte și formulează răspunsuri pentru cerințele date.

Materialul este disponibil la https://www.youtube.com/watch?v=YjziPks_wr4. Materialul se va asculta până la minutul 7:49.

1. Completează enunțurile date cu informații adecvate din text.

Adolescentul se simte când prea pentru anumite lucruri, când prea pentru altele. El trece printr-o criză de și este, s-ar putea spune, programat genetic să încalce Tendința părintelui este să-l îndrepte pe adolescent spre propriul neîmplinit.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Întrebarea frecventă a adolescentului este:

- a. Ce am de făcut?
- b. Cine sunt eu?
- c. Care este cel mai bun prieten al meu?
- d. Ce vor părinții de la mine?

Nevoia adolescentului este de a fi

- a. tolerat.
- b. ascultat.
- c. ignorat.
- d. controlat.

O afirmație frecventă a părintelui este:

- a. Lasă-l pe adolescent să facă ce dorește!
- b. Lasă, trece și perioada aceasta!
- c. Nu-l lăsa pe adolescent să fie independent!
- d. Lasă, știu eu ce e mai bine pentru copilul meu!

O cauză importantă a suferinței adolescentului o constituie

- a. lașitatea.
- b. singurătatea.

c. deziluzia.

d. independența.

3. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a indica dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textul audiat.

Enunțul	adevărat	fals
Adolescentul este încântat de toate transformările din corpul său.		
Există asemănări între adolescent și personajul Alice din opera literară <i>Alice în Țara Minunilor</i> .		
Adolescentul simte nevoia să fie tratat ca un adult.		
Când își pierde încrederea în părinte, adolescentul nu își manifestă furia.		

4. Inserează în fiecare secvență cuvântul adecvat.

Un adolescent simte nevoia să fie în serios de părinte.	sfaturile
Dezamăgirea adolescentului se datorează faptului că nu este așa cum și-a imaginat-o.	adăpost
Adolescentul trăiește cu toate emoțiile.	greșeli
Când dezamăgit și revoltat, adolescentul se izolează.	lumea
Este necesar ca un adolescent să învețe din propriile	luat
În brațele părintelui, adolescentul trebuie să găsească	se simte
Părintele trebuie să-l susțină pe adolescent cu necesare, la fel cum a procedat Sfânta Duminică cu Harap-Alb.	intensitate

Textul C

Citește cu atenție textul de mai jos și formulează răspunsuri pentru cerințele date.

„— Hei, hei! călătorule. Dacă ți-i vorba de-așa, ai să-ți rupi ciochinele umblând și tot n-ai să găsești slugă cum cauți d-ta, că pe-aici sunt numai oameni spâni. [...]

— Apoi dă, Spânule, nu știu cum să fac, zise fiul craiului. Din copilăria mea sunt deprins a asculta de tată și, tocmindu-te pe tine, parcă-mi vine nu știu cum. Dar, fiindcă mi-au

mai ieșit până acum înainte încă doi spâni, și cu tine al treilea, apoi mai-mi vine a crede că asta-i țara spânilor și n-am încotro; mort-copt, trebuie să te iau cu mine, dacă zici că știi bine locurile pe aici.

Și, din două vorbe, fiul craiului îl tocmește și după aceea pornesc împreună să iasă la drum, pe unde arată Spânul. [...]

Și cârnind pe o cărare, mai merg ei oleacă înainte, până ce ajung într-o poiană și numai iaca ce dau de o fântână cu ghizdele de stejar și cu un capac deschis în lături. Fântâna era adâncă și nu avea nici roată, nici cumpână, ci numai o scară de coborât până la apă. [...]

Fiul craiului, boboc în felul său la trebi de aieste, se potrivește Spânului și se bagă în fântână, fără să-i trăsnească prin minte ce i se poate întâmpla. Și cum sta și el acolo de se răcorea, Spânul face tranc! capacul pe gura fântânii, apoi se suie deasupra lui și zice cu glas răutăcios:

— Alelei! fecior de om viclean ce te găsești; tocmai de ceea ce te-ai păzit n-ai scăpat. Ei, că bine mi te-am captușit! Acum să-mi spui tu cine ești, de unde vii și încotro te duci, că, de nu, acolo îți putrezesc ciolanele!” (fragment din *Povestea lui Harap-Alb* de Ion Creangă)

*ciochinele – gleznele

*deprins – obișnuit

*a tocmi – a angaja ca slugă

*a cârni – a vira

*ghizdele – scânduri

*aieste – acestea

*a căptuși – a înșfăca

1. Ordonează enunțurile indicând succesiunea evenimentelor.

Cei doi se opresc într-o poiană, la fântână.

Feciorul de crai îl acceptă pe Spân în rolul de slugă/călăuză.

Spânul îl închide pe fecior în fântână.

Spânul vrea să fie sluga feciorului de crai.

Feciorul de crai intră în fântână.

2. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a indica dacă este adevărat sau fals, valorificând informațiile din textul ascultat.

Enunțul	<i>adevărat</i>	<i>fals</i>
Spânul îl convinge pe fiul lui craiului că nu va întâlni pe drum decât spâni.		
Feciorul de crai ezită să-l angajeze pe Spân, deoarece nu vrea să încalce sfatul tatălui său.		
Fântâna la care poposesc personajele are cumpănă și roată.		
Spânul are o intenție bună atunci când îl convinge pe feciorul de crai să coboare în fântână.		
Spânul cunoaște identitatea feciorului de crai.		

3. Încercuiește în lista dată însușirea dominantă a personajului, așa cum reiese din faptele lui.

feciorul craiului	Spânul
• <i>docil</i> • <i>generos</i> • <i>empatic</i> • <i>naiv</i> • <i>înțelept</i> • <i>prietenos</i> • <i>viclean</i> • <i>descurcăreț</i>	• <i>darnic</i> • <i>empatic</i> • <i>înțelept</i> • <i>prietenos</i> • <i>harnic</i> • <i>sângeros</i> • <i>docil</i> • <i>viclean</i>

4. Bifează lecția de viață desprinsă din text.

☐	<i>Lipsa experienței de viață te împiedică să vezi dincolo de aparențe.</i>
☐	<i>Greșeala este necesară în procesul de maturizare.</i>
☐	<i>Neascultarea este pedepsită.</i>
☐	<i>Destinul este vinovat pentru toate eșecurile noastre.</i>
☐	<i>Pe drumul vieții nu întâlnești doar prieteni.</i>

2. Producerea mesajului oral și scris, în diferite situații de comunicare

Scenariul 1

Imaginea A

Imaginea B

Imaginea C

www.freepik.com

Selectează o imagine, A, B sau C, și construiește un monolog pe tema ilustrată. Vei avea în vedere:

- precizarea temei ilustrate;
- formularea a trei idei în corespondență cu tema ilustrată;
- prezentarea a trei idei în corespondență cu tema ilustrată;
- ilustrarea temei apelând la un text lecturat sau la o experiență culturală/personală.

Ai la dispoziție 10 minute de pregătire a textului și 5 minute de redare a acestuia.

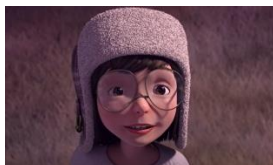
Scenariul 2

Pornind de la animația *Let's eat* de pe https://www.youtube.com/watch?v=0MX_fJAhmEE, redactează o scrisoare adresată unui părinte. Vei avea în vedere:

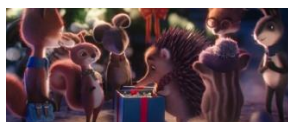
- evidențierea ipostazei din care comunic;
- evidențierea a două emoții intense pe care le trăiești;
- precizarea a două așteptări în relație cu părintele;
- respectarea structurii unei scrisori;
- utilizarea limbajului specific ipostazei redată.

Scenariul 3

Animația
Soar

Reclama
Erste Christmas 2018

Reportajul
Adolescența, vârsta
schimbărilor și a
riscurilor

Materialele sunt disponibile la:

- <https://www.youtube.com/watch?v=UULaseGrkLc> (Soar)
- <https://www.youtube.com/watch?v=Icx7hBWeULM> (Erste Christmas Ad 2018)
- <https://www.youtube.com/watch?v=CEQoL1wmGd0> (Adolescența, vârsta schimbărilor și a riscului)

Selectează unul dintre materialele propuse și prezintă o temă ilustrată de acesta într-o formă creativă, în conformitate cu preferințele și talentul tău: un colaj, o poezie/melodie, o scenetă, o secvență de blog, o pagină de jurnal, o știre, o reclamă la un spectacol/eveniment etc. Vei avea în vedere:

- precizarea temei redată de materialul selectat;
- formularea/redarea a trei idei în corespondență cu tema ilustrată;
- prezentarea a trei idei în corespondență cu tema ilustrată;
- îmbinarea a două sau mai multe forme de comunicare.

Scenariul 4

Ușa A

Ușa B

Ușa C

„Competență și eficiență în predarea limbii române copiilor și elevilor aparținând minorităților naționale din România” - Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Selectează o ușă spre imaginație, apoi redactează o întâmplare sau o poveste, de minimum 100 de cuvinte, folosind cuvintele indicate. Vei avea în vedere:

- precizarea spațiului și a timpului în care se derulează evenimentele;
- utilizarea unei secvențe descriptive de minimum 30 de cuvinte;
- utilizarea unei secvențe dialogate de minimum 6 replici;
- marcarea corectă a paragrafelor;
- coerența textului.

Scenariul 5

Construiește-ți o prezentare, pentru a fi inclus în clubul de teatru/fotbal/dezbateri etc. al școlii, utilizând următoarea structură:

<i>un cuvânt care te definește;</i>
<i>două însușiri necesare domeniului vizat;</i>
<i>trei acțiuni întreprinse în care ți-ai arătat abilitățile necesare domeniului vizat;</i>
<i>o propoziție de tip angajament.</i>

Vei avea în vedere:

- susținerea/ilustrarea/dezvoltarea fiecărui element din schema dată;
- coerența prezentării;
- adecvarea limbajului la situația dată.

3. Interacțiunea orală și scrisă

Scenariul 1

Pornind de la materialul *Perception* de pe https://www.youtube.com/watch?v=bYXJz_sCfbs, construiește un dialog împreună cu un coleg, în care să redai rolul prejudecăților în relația adolescentului cu lumea. Vei avea în vedere:

- evidențierea ipostazei din care comunic;
- formularea a trei idei în corespondență cu tema ilustrată din perspectiva adolescentului;
- utilizarea limbajului specific ipostazei redată.

Scenariul 2

Formulează cinci întrebări ale unui interviu, luând în considerare faptul că invitatul tău este:

- un coleg.
- psihologul școlii/un specialist.
- un profesor.

Realizează și înregistrează interviul (varianta a, b sau c) sau audiază/vizionează un interviu pe tema dată, într-una din variantele propuse, apoi redactează interviul integral, respectând structura acestui tip de text.

Scenariul 3

Redactează un articol, de minimum 80 de cuvinte, pentru blogul școlii în care să prezinți activitatea de voluntariat/artistică/sportivă în care te-ai implicat. Vei avea în vedere:

- formularea unui titlu adecvat;
- precizarea obiectivului activității;
- descrierea activității;
- inserarea a două-trei opinii ale participanților cu privire la activitate;
- valorificarea a trei imagini sugestive pentru activitatea derulată.

4. Medierea culturală în context plurilingv și pluricultural

Scenariul 1

Pornind de la animația *Brave* (https://www.youtube.com/watch?v=iD_tsK_aqIQ), prezintă, în minimum 100 de cuvinte, una dintre temele identificate în materialul vizionat:

- acceptarea de sine.
- curajul de a explora lumea din jur.
- rolul imaginației/ficțiunii în cunoașterea de sine.

Vei avea în vedere:

- formularea temei;
- prezentarea a trei idei în corespondență cu tema aleasă;
- ilustrarea temei printr-o experiență de lectură;

- ilustrarea temei printr-o experiență personală/culturală;
- coerența textului.

Scenariul 2

www.freepik.com

Realizează un proiect, individual/în grup format din trei elevi, în care

- a. să produci o reclamă pentru un nou model de telefon/o nouă aplicație în trei variante diferite, adecvate culturii europene, culturii asiatice și celei africane.

Vei avea în vedere:

- evidențierea specificului cultural al fiecărei țări;
 - utilizarea, în slogan, a 2-3 termeni specifici fiecărei culturi în parte;
 - respectarea structurii unei reclame;
 - utilizarea unor imagini/simboluri sugestive.
- b. să prezinți (PPT, Prezi, Kahoot, Google Slides etc.) rolul tehnologiei în viața adolescentului azi din trei țări diferite, de pildă România, Japonia și Brazilia.

Vei avea în vedere:

- evidențierea nivelului de dezvoltare tehnologică din fiecare țară;
- evidențierea domeniilor în care este utilizată frecvent tehnologia în fiecare țară;
- prezentarea rolului tehnologiei în activitățile specifice adolescentului din fiecare țară;
- utilizarea unor imagini sugestive.

Scenariul 3

Exprimă-ți opinia, în cadrul unei dezbateri, privitoare la avantajele și dezavantajele inteligenței artificiale.

Vei avea în vedere:

- formularea opiniei;
- formularea unui argument privind avantajul/dezavantajul selectat;
- ilustrarea argumentului privind avantajul/dezavantajul selectat pe baza experienței de lectură/personale/culturale;
- formularea concluziei;
- utilizarea unor formule persuasive.

Evaluarea sumativă

Scenariul 1

Realizează un colaj, folosind materiale reciclabile, în care să ilustrezi o temă la alegere. Prezintă colajul în 5-7 minute.

În realizarea colajului să ai în vedere:

- utilizarea creativă a unor materiale diverse;
- evidențierea temei selectate prin motive/concepte/simboluri cunoscute.

În prezentarea colajului să ai în vedere:

- coerența textului;
- proprietatea termenilor folosiți;
- claritatea exprimării.

www.freepik.com

Teme propuse

- Stil de viață sănătos
 - *Efectele alimentației în capacitatea de concentrare a elevului*
 - *Ce înseamnă o viață echilibrată?*

- Tulburările alimentare în perioada adolescenței
 - Îmi place să gătesc
 - Efectele activității fizice/sportului asupra dezvoltării adolescentului
- Tehnologiile în viața noastră
 - Modalități creative de utilizare a tehnologiei
 - Beneficiile tehnologiei
 - O zi fără telefon
 - Dependența de tehnologie
 - Dialog cu un eu virtual
- Adolescenți printre cărți
 - Adolescentul în ficțiune și în realitate
 - Cartea – intersecții
 - Ficțiune și introspecție
 - Lumea (cotidian și ficțiune) prin ochii adolescentului
 - Decalogul unui adolescent
- Călătoriile
 - Frumusețea diversității culturale
 - Dezvoltarea personală prin călătorii
 - Tradiții păstrate în diverse culturi
 - Experiența mea de călătorie
 - O călătorie în imaginație/ficțiune
- Școala și educația
 - Școala în fotografie
 - Perspectivă asupra școlii de ieri/azi
 - Rolul școlii în formarea adolescentului
 - Școala vieții
 - Crochiu - școala, viața și cartea
- Protejarea mediului
 - Relația individ-natură din varii perspective

- *Responsabilitățile individului față de mediu*
- *Efectele comunității mele asupra mediului înconjurător*
- *Beneficiile reciclării*
- *Strategii/soluții/idei creative de protecție a mediului*

Scenariul 2

Prezintă-ți portofoliul (oral, colaj, PPT/Prezi etc.) evidențiind:

- reflecții cu privire la anul de studiu parcurs la această disciplină;
- un moment dificil și cum l-ai depășit;
- două-trei lecții de viață reținute din parcurgerea curriculumului;
- ce îți propui pentru etapa următoare/anul următor.

Conținutul mapei:

☐	Cuprins	☐
☐	Reflecții	☐
☐	Fișe de lucru individuale	☐
☐	5 teme corectate/refăcute	☐
☐	Teste	☐
☐	Autoevaluări	☐
☐	Chestionare de atitudini	☐
☐	Rezumate	☐
☐	Proiecte	☐
☐	Jurnal de lectură	☐
☐	Alte materiale (hărți mentale, scheme, tabele, schițe, fotografii etc.)	☐
☐	Plan de acțiune	☐

Test sumativ

Competențe vizate

1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.2, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4

Timpul de lucru efectiv este de 50 de minute.

Se acordă din oficiu 10 puncte.

Citește cu atenție textele de mai jos și formulează răspunsuri pentru cerințele date.

Textul 1

„În sfârșit, am cont de Facebook!

Cu numele Lili Ramier (am folosit porecla pentru că erau deja 37 de Émilie Ramier pe FB).

De altfel, asta este și cea mai mare dramă a vieții mele. Visez să fiu originală, iar în liceul meu suntem deja patru cu numele Émilie (dintre care trei brunete cu breton. La fel ca mine). Pe Facebook nici nu are rost să vă mai zic!

Dar să uităm de asta, deoarece astăzi

niciun nor pe cerul meu albastru.

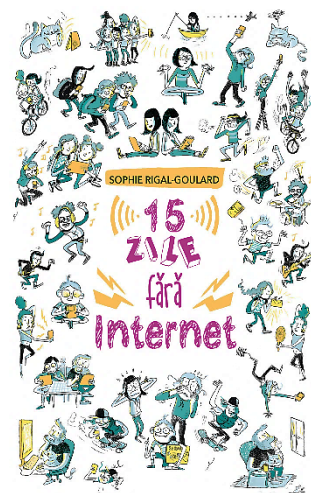
(Prima mea postare. Sunt foarte mândră.)

Am stat toată dimineața să caut o poză de profil. În aproape toate se observă urechea mea clăpăugă (altă dramă a vieții mele, am o ureche mai mare decât cealaltă). Juliette, prima mea prietenă cea mai bună, spune că este ceva original, destul de rar întâlnit. Eu aș fi preferat să nu am urechi (clăpăuge, evident!).

Am găsit POZA secolului, cu mine pe balcon, la apusul soarelui, într-un cadru înceteșat. Aburul care îmi învăluie chipul, clar poză de profil.” (Sophie Rigal-Goulard, *15 zile fără internet*)

Textul 2

„Eu recunosc, m-am apucat târziu de Facebook. Adică aveam cont, dar nu eram activ, iar în cel mai bun caz stăteam pe Facebook pentru a mă juca diverse jocuri care necesitau

www.raobooks.com

logarea prin rețeaua lui Zuckerberg. Primele mele interacțiuni au fost niște urări de „la mulți ani” pe care le primeam de ziua mea, însă nu pot fi trecute drept postările mele.

Prima mea postare propriu-zisă pe Facebook a fost de fapt o urare cu ocazia intrării în celebrul an 2012; ăla cu sfârșitul lumii. Pe 31 decembrie 2011 dădeam share unei poze cu tentă apocaliptică pe care scrie Where will you be in 2012?. Am primit un singur like la ea.” (Îți mai aduci aminte care a fost prima ta postare pe Facebook? www.malaezu.ro)

1. Încercuiește sensul structurii subliniate din fiecare enunț. (6 puncte)

Pentru că are urechile alungite, copiii l-au poreclit Iepurilă.

- a) au zis b) au numit c) au notat d) au desenat

Dacă nu mă încadrez în timp, nu are rost să pornesc acum.

- a) nu vreau b) este de folos c) este inutil d) nu pot

Vom face un foc de tabără la apusul soarelui.

- a) după-masă b) amiază c) dimineață d) seara

Mă bucur că Matei este un elev activ și un exemplu pentru colegi.

- a) leneș b) silitor c) liniștit d) cuminte

Dacă vei obține marele premiu, vei deveni celebru.

- a) rațional b) renumit c) disprețuit d) bogat

Cu ocazia acestui concurs, mi-am revăzut colegii.

- a) mașina b) urarea c) aniversarea d) prilejul

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, utilizând informațiile care apar în textul 2. (2 puncte)

Autorul folosește la început rețeaua Facebook

- a. pentru a comunica cu prietenii.
- b. pentru a posta poze.
- c. pentru a se juca.
- d. pentru a comenta postările prietenilor.

3. Bifează doar enunțurile adevărate, bazându-te pe informațiile din textul 1. (6 puncte)

- ☐ „Lili” este o poreclă.
- ☐ În liceul protagonistei sunt patru fete brunete cu același nume.
- ☐ Lili va posta mâine pe Facebook pentru prima oară.
- ☐ Postarea lui Lili este despre prietenie.
- ☐ Lui Lili îi displace urechea ei clăpăugă.
- ☐ Lili caută o poză de profil potrivită.

4. Inserează în fiecare secvență forma potrivită a pronumelui negativ: *nicio*, *niciuna*, *niciunul*, *niciunii*, *niciunele*, *niciuneia*, *niciunuia*, *niciunora*. (4 puncte)

Tu ai mâncat treizeci de cireșe, dar eu nu am mâncat

Să știi că dintre noi nu i-ai oferit o șansă.

M-au supărat fetele acestea, așa că nu i-am dăruit flori.

Nu am întâlnit animal sălbatic în drumeție.

5. Indică în coloana B tipul acțiunii formulate în coloana A: încheiată (a), aflată în desfășurare (b) sau proiectată (c). (6 puncte)

Concursul de fotografie este organizat de cei mai talentați artiști din orașul meu.

În situația aceea voi proceda la fel ca tine.

În perioada adolescenței nu am avut suficientă încredere în mine.

Introducerea va fi rostită de Alex, colegul tău.

De dimineața până seara analizează informațiile colectate de tine.

Proiectul la istorie a fost finalizat de colegii mei.

6. Redactează, în 30-50 de cuvinte, un răspuns la un comentariu răutăcios postat la poza ta de profil, valorificând informațiile din textul 1. (14 puncte)

Notă

Punctajul se acordă doar dacă textul are minimum 30 de cuvinte.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Privește cu atenție imaginea alăturată textului 1. Explică, în 30-50 de cuvinte, două activități ilustrate în imagine, ce redau un stil de viață sănătos și pe care Lili le poate realiza în zilele fără internet. (12 puncte)

Notă

Punctajul se acordă doar dacă textul are minimum 30 de cuvinte.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Realizează un articol de blog, de minimum 200 de cuvinte, referitor la beneficiile și riscurile utilizării rețelelor de socializare, valorificând cele două texte-suport și experiența personală/de lectură. Vei avea în vedere:

- coerența textului;
- proprietatea termenilor folosiți;
- claritatea exprimării ideilor;
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație. (40 de puncte)

Notă

Dacă textul nu respectă dimensiunea indicată, se acordă maximum 20 de puncte.

This image shows a full page of a document template designed for handwritten notes or essays. It features approximately 28 evenly spaced, thin grey horizontal lines extending across the entire width of the page. The margins are consistent on all sides, providing ample space for writing. There are no pre-printed questions, headings, or other markings on the page.

COMPETENȚĂ
ȘI EFICIENȚĂ

„Competență și eficiență în predarea limbii române copiilor și elevilor aparținând minorităților naționale din România” - Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Grila de evaluare a testului sumativ

1. Încercuiește sensul structurii subliniate din enunț. (6 puncte)

De exemplu:

au poreclit – au numit

nu are rost – este inutil

la apusul soarelui – seara

activ – silitor

celebru – renumit

ocazia – prilejul

Descriptori de nivel

minim (1-2p)	mediu (3-5p)	maxim (6p)
1-2 selecții corecte	3-5 selecții corecte	6 selecții corecte

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, utilizând informațiile din textul 2. (2 puncte)

Autorul folosește la început rețeaua Facebook

De exemplu: *c. pentru a se juca.*

Descriptori de nivel

minim	mediu	maxim (2p)
-	-	c

3. Bifează doar enunțurile adevărate, bazându-te pe informațiile din textul 1. (6 puncte)

De exemplu:

✓ „Lili” este o poreclă.

✓ Lui Lili îi displace urechea ei clăpăugă.

✓ Lili caută o poză de profil potrivită.

Descriptori de nivel

minim (2p)	mediu (4p)	maxim (6p)
1 selecție corectă	2 selecții corecte	3 selecții corecte

4. Inserează în fiecare secvență forma potrivită a pronumelui negativ: *nicio*, *niciuna*, *niciunul*, *niciunii*, *niciunele*, *niciuneia*, *niciunuia*, *niciunora*. (4 puncte)

De exemplu:

*Tu ai mâncat treizeci de cireșe, dar eu nu am mâncat **niciuna**.*

*Să știi că **niciunuia** dintre noi nu i-ai oferit o șansă.*

*M-au supărat fetele acestea, așa că nu i-am dăruit **niciuneia** flori.*

*Nu am întâlnit **niciun** animal sălbatic în drumeție.*

Descriptori de nivel

minim (1p)	mediu (2-3p)	maxim (4p)
1 selecție corectă	2-3 selecții corecte	4 selecții corecte

5. Indică în coloana B tipul acțiunii formulate în coloana A: încheiată (a), aflată în desfășurare (b) sau proiectată (c). (6 puncte)

De exemplu:

<i>Concursul de fotografie este organizat de cei mai talentați artiști din orașul meu.</i>	a
<i>În situația aceea voi proceda la fel ca tine.</i>	c
<i>În perioada adolescenței nu am avut suficientă încredere în mine.</i>	a
<i>Introducerea va fi rostită de Alex, colegul tău.</i>	c
<i>De dimineața până seara analizează informațiile colectate de tine.</i>	b
<i>Proiectul la istorie a fost finalizat de colegii mei.</i>	a

Descriptori de nivel

minim (1-2p)	mediu (3-5p)	maxim (6p)
1-2 selecții corecte	3-5 selecții corecte	6 selecții corecte

6. Redactează, în 30-50 de cuvinte, un răspuns la un comentariu răutăcios postat la poza ta de profil, valorificând informațiile din textul 1. (14 puncte)

- 8p pentru formularea adecvată a unui răspuns clar, coerent, 2p pentru formularea unui răspuns evaziv, neclar
- 4p pentru valorificarea informațiilor din textul 1

- 2p pentru respectarea normelor de ortografie și de punctuație, 0p pentru două sau mai multe greșeli de ortografie/punctuație

Notă

Punctajul se acordă doar dacă se respectă dimensiunea precizată.

De exemplu:

Nu înțeleg intenția comentariului tău. Știu că fiecare își are propriile preferințe, iar perspectiva din care privim un lucru poate fi diferită în funcție de acestea. Vreau să știu că sunt mândru/mândră de frumusețea imperfecțiunilor mele. Prietenii mă consideră original/originală datorită caracteristicilor mele evidențiate și în poza de profil.

Descriptori de nivel

minim (2p)	mediu (6-10p)	maxim (12-14p)
Încercare de formulare a răspunsului: exprimare neclară, incoerentă, omiterea informațiilor din textul 1	Formularea adecvată a unui răspuns neclar, valorificând informațiile din text	Formularea adecvată a unui răspuns clar, coerent, valorificând informațiile din textul 1 și respectând normele de ortografie și de punctuație

7. Privește cu atenție imaginea alăturată textului 1. Explică, în 30-50 de cuvinte, două activități ilustrate în imagine, ce redau un stil de viață sănătos și pe care Lili le poate realiza în zilele fără internet. (12 puncte)

- 2x5p pentru explicarea a două activități din imagine ce redau stilul de viață sănătos, 2x2p pentru simpla menționare a acestora

- 2p pentru respectarea normelor de ortografie și de punctuație, 0p pentru două sau mai multe greșeli de ortografie/punctuație

Notă

Punctajul se acordă doar dacă se respectă dimensiunea precizată.

De exemplu:

- activitate sportivă în are liber;
- activitate muzicală/artistică;

- *activitate de lectură;*
- *întâlnire cu prietenii.*

Descriptori de nivel

minim (2-6p)	mediu (7-10p)	maxim (10-12p)
Formulare inadecvată, neclară; încercare de formulare a răspunsului	Formularea adecvată a unui răspuns parțial	Formularea adecvată a unui răspuns complet, respectând normele de ortografie și de punctuație

8. Realizează un articol de blog, de minimum 200 de cuvinte, referitor la beneficiile și riscurile utilizării rețelelor de socializare, valorificând cele două texte-suport și experiența personală/de lectură. Vei avea în vedere:

- coerența textului;
- proprietatea termenilor folosiți;
- claritatea exprimării ideilor;
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație. (40 de puncte)
- 2x2p pentru formularea a minimum două beneficii ale utilizării rețelelor de socializare
- 2x4p pentru prezentarea celor două beneficii ale utilizării rețelelor de socializare, 2x1p pentru prezentarea ezitantă/neclară a celor două beneficii
- 2x2p pentru formularea a minimum două riscuri ale utilizării rețelelor de socializare
- 2x4p pentru prezentarea celor două riscuri ale utilizării rețelelor de socializare, 2x1p pentru prezentarea ezitantă/neclară a celor două riscuri
- 3p pentru valorificarea textului 1
- 3p pentru valorificarea textului 2
- 4p pentru valorificarea experienței personale/de lectură
- 2p pentru exprimare clară, adecvată și corectă, 0p pentru două sau mai multe greșeli
- 2p pentru respectarea normelor de ortografie, 0p pentru două sau mai multe greșeli
- 2p pentru respectarea normelor de punctuație, 0p pentru două sau mai multe greșeli

Notă

Dacă textul nu respectă dimensiunea indicată, se acordă maximum 20 de puncte.

De exemplu: *formularea a minimum două beneficii și a două riscuri ale utilizării rețelelor de socializare, valorificarea celor două texte-suport, valorificarea experienței personale/de lectură într-o exprimare corectă, clară și cu respectarea normelor de ortografie și de punctuație și a numărului de cuvinte.*

Descriptori de nivel

minim (4-14 puncte)	mediu (15-35 de puncte)	maxim (36-40 de puncte)
Formulare inadecvată; încercare de formulare a răspunsului	Formularea adecvată a unui răspuns parțial	Formularea adecvată a unui răspuns complet

COMPETENȚĂ
ȘI EFICIENȚĂ

„Competență și eficiență în predarea limbii române copiilor și elevilor aparținând minorităților naționale din România” - Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Bibliografie

- ✓ *** *Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară – filiera teoretică și tehnologică – ciclul inferior al liceului, clasa a IX-a, București, 2021, Monitorul Oficial al României, Partea I, Nr. 842 bis/3.IX.2021.*
- ✓ *** *Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară, clasele a V-a – a VIII-a, 2017, București, OMEN 3.393/28.02.2017.*
- ✓ *** *Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a, în anul școlar 2021-2022, Limba și literatura română, învățământ liceal și profesional, 2021, Ministerul Educației, Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație, București.*
- ✓ Fisher, D., Frey, N., 2021, *Better Learning Through Structured Teaching: A Framework for the Gradual Release of Responsibility*, Editura „Ascd”.
- ✓ Kolb, D., 1984, *Experiential Learning: experience as the source of learning and development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- ✓ Norel, M., Pop, L., 2005, *Limba română ca a doua limbă*, București, Editura „Educația+”.
- ✓ Platon, E. (coord.), 2011, *Procesul de predare-învățare a limbii române ca limbă nematernă (RLNM) la ciclul liceal RLNM: P3 - ciclul liceal*, Cluj-Napoca, Editura „Casa Cărții de Știință”.
- ✓ Rusu, M. M., Norel, M., 2017, *Ghidul profesorului de limba și literatura română*, Pitești, Editura „Nomina”.
- ✓ Sâmihaian, F., 2014, *O didactică a limbii și literaturii române. Provocări actuale pentru profesor și elev*, Editura „Art Klett”.

Anexe

Programa școlară pentru Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară, clasele a V-a – a VIII-a: https://www.ise.ro/wp-content/uploads/2017/01/Limba-si-literatura-romana_scoli-si-sectii-predare_limba-maghiara.pdf

Programa școlară pentru Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară – filiera teoretică și tehnologică – ciclul inferior al liceului, clasa a IX-a: https://rocnee.eu/images/rocnee/fisiere/curriculum/Programa_scolara_Limba_si_literatura_roman_scolile_sectiile_cu_predare_in_limba_maghiara_filiera_teoretica.pdf

COMPETENȚĂ
ȘI EFICIENȚĂ

„Competență și eficiență în predarea limbii române copiilor și elevilor aparținând minorităților naționale din România” - Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Titlul proiectului: : „Competență și eficiență în predarea limbii române copiilor și elevilor aparținând minorităților naționale din România”

Beneficiarul proiectului: Ministerul Educației

Elaboratori: Butuc-Mayer Veronica

Hercuț Otilia

Oanea Oana-Larisa

Validatori: Lucaciu Ramona

Galeș Iuliana

Data publicării:

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.